

**UCHWAŁA NR LIV/496/2023
RADY GMINY GOŁUCHÓW**

z dnia 28 grudnia 2023 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gołuchów na lata 2024-2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 40) w związku z art. 16b ust. 1 i art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901) Rada Gminy Gołuchów uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gołuchów na lata 2024-2030, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

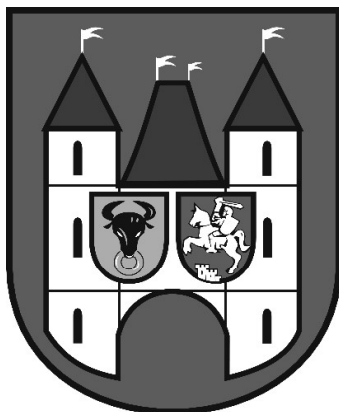
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Gołuchów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Tomasz Pawlak

Załącznik do uchwały Nr LIV/496/2023
Rady Gminy Gołuchów
z dnia 28.12.2023 r.

GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA LATA 2024 – 2030

Spis treści

Wstęp	1
1. Uwarunkowania prawne tworzenia strategii.....	2
1.1. Podstawy prawne	2
1.2. Podstawy strategiczno-programowe	4
1.3. Dokumenty europejskie i krajowe	4
1.4. Dokumenty regionalne i lokalne	8
2. Charakterystyka przestrzenna, gospodarcza i turystyczna Gminy	11
2.1. Położenie oraz zasoby przyrodnicze, rolnicze gminy.....	11
2.2. Sieć komunikacyjna	16
2.3. Zasoby turystyczne gminy	16
2.4. Gospodarka i zasoby mieszkaniowe	17
3. Mieszkańcy i infrastruktura społeczna	18
3.1. Podstawowe dane o mieszkańcach i struktura demograficzna.....	18
3.2. Infrastruktura społeczna, oświatowa i kulturalna	22
3.2.1. Pomoc społeczna	22
3.2.2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	26
3.2.3. Infrastruktura zdrowotna i programy profilaktyczne	27
3.2.4. Rozwinięty system oświaty podstawowej	27
3.2.5. Świetlice wiejskie.....	28
3.2.6. Gołuchowskie Centrum Kultury „Zamek”	28
3.2.7. Biblioteka Publiczna Gminy Gołuchów	28
3.2.8. Organizacje pozarządowe i społeczne	29
4. Problemy społeczne	31
4.1. Osoby w podeszłym wieku oraz osoby z niepełnosprawnością.....	31
4.2. Wielopropblematowość, bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz problemy opiekuńczo- wychowawcze rodzin objętych pomocą społeczną	33
4.3. Zagrożenie wykluczeniem i wykluczenie społeczne	35
4.4. Rynek pracy i bezrobocie	37
5. Formy świadczonej pomocy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gołuchowie.....	42
5.1. Informacje ogólne	42

5.2.	Zasady udzielania świadczeń z pomocy społecznej	42
5.3.	Świadczenia pomocy społecznej	44
5.4.	Działania dodatkowe prowadzone przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	46
6.	Analiza SWOT	49
6.1.	Wprowadzenie	49
6.2.	Analiza SWOT	50
7.	Cel główny, misja i założenia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.....	52
8.	Cele strategiczne	54
9.	Promocja oraz finansowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ...	63
9.1.	Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi	63
9.2.	Finansowanie Strategii.....	64
	Podsumowanie	66

Wstęp

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wieloletnim dokumentem programowym, którego celem jest zapewnienie bezpieczeństwa społecznego mieszkańców oraz integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Dokument ten ma wyznaczać główne kierunki działań mających na celu zapewnienie mieszkańcom gminy odpowiedniej jakości życia. Na jakość życia składa się wiele elementów dążących do osiągnięcia zdolności prowadzenia stabilnej egzystencji, osiąganie poczucia bezpieczeństwa i własnej wartości oraz możliwość wykorzystania zdolności intelektualnych i psychofizycznych w zмирaniu do realizacji celów osobistych, a także szanse na ich urzeczywistnienie. Jej efektem ma być wzajemne oddziaływanie warunków społecznych, zdrowotnych, ekonomicznych i środowiskowych, które wpływają na rozwój indywidualny i społeczny.

Wskazywane oczekiwania w tym zakresie wymagają podejmowania wielorakich działań strategicznych, zwłaszcza:

- interwencyjnych – o cechach ratownictwa i likwidacji niedoborów, których źródłem jest niedostatek, ubóstwo, nierówności społeczne, niedostosowanie, patologie społeczne,
- asekuracyjnych – uprzedzających pojawienie się sytuacji zagrażających bezpieczeństwu socjalnemu,
- kompensacyjnych – niwelujących luki i deficyty,
- partycypacyjnych – poszerzających uczestnictwo społeczne w życiu publicznym i zapobiegających wszelkim przejawom dyskryminacji, wykluczeniu społecznemu i marginalizacji.

Potrzeba opracowania niniejszego dokumentu wynika z analizy zagrożeń, które występują na terenie gminy Gołuchów, a które rodzą izolację społeczną, ubóstwo i inne negatywne zjawiska społeczne. Zidentyfikowane na podstawie diagnozy problemy społeczne, a w szczególności: kryzys rodziny, niepełnosprawność, uzależnienia, bezrobocie, niskie zarobki, ubóstwo, wymagają wprowadzenia skutecznych metod aktywnego przeciwdziałania. Stworzenie uporządkowanego systemu współpracy podmiotów realizujących zadania w zakresie pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy, bezpieczeństwa publicznego i innych dziedzin życia

zagwarantuje kompleksowość i efektywność podejmowanych działań. Zapowiedzią takiego podejścia będzie troska o rodziny, w tym osoby najbiedniejsze, niepełnosprawne, przewlekle chore, starsze i zapewnienie im równości szans w dostępie do podstawowych usług.

Strategia powstała w oparciu o diagnozę obecnych problemów społecznych, dokonaną przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gołuchowie przy współpracy Urzędu Gminy Gołuchów, Komisji Oświaty, Pomocy Społecznej i Zdrowia, placówek oświatowych z terenu gminy, Komisariatu Policji, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin. Jest dokumentem, w którym wskazano cele do realizacji oraz środowiska i grupy ryzyka, którym należy pomóc.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych opracowana została do roku 2030.

Ze względu na perspektywę czasową realizacji Strategii uznano, że większość określonych działań podejmowanych w jej ramach, będzie realizowana w trybie bieżącym. W dokumencie zaprezentowano także sposób monitorowania realizacji zapisów Strategii oraz sposób realizacji przy uwzględnieniu źródeł jej finansowania.

1. Uwarunkowania prawne tworzenia strategii

1.1. Podstawy prawne

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem posiadającym uwarunkowaniem prawnie. Na jej treść i realizację mają wpływ następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.).
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023r. poz. 40 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 , 1429);
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 390 z późn. zm.);

- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2023 r. poz. 1993);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021r. poz. 1249 , z 2023 r. poz. 289 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939);
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2023 r. poz. 735 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 176, z 2022 r. poz.218 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2023r. poz. 100 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1335);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571);
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2023 r. poz. 204 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2123, z 2023 poz. 1972);
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2022 r. poz. 1385, 1723, 2127, 2243,2370,2687, z 2023 r. poz.295);
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1297, z 2023 r. poz. 1429),
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2023 r. poz. 810, 1565);
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1923);
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2023 r. poz. 2424);
- uchwała nr 105 Rady Ministrów z dnia 17 sierpnia 2021 r. w sprawie przyjęcia polityki publicznej pod nazwą Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i

Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030 (M.P. 2021poz. 843)

- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej (KPRES)
- uchwała nr 212 Rady Ministrów z dnia 26 października 2022 r. 2019 r. zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia programu pod nazwą „Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej” (M.P.2022 poz. 1171).

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego

1.2. Podstawy strategiczno-programowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gołuchów jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym. W swej warstwie merytorycznej odnosi się do dokumentów, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, regionalnym i lokalnym. Poniżej przedstawiono główne założenia programowe tych dokumentów.

1.3. Dokumenty europejskie i krajowe

Europejski filar praw socjalnych opiera się na 20 podstawowych zasadach uporządkowanych według trzech następujących kategorii:

- I. równe szanse i dostęp do zatrudnienia,
- II. uczciwe warunki pracy,
- III. ochrona socjalna i integracja społeczna.

Ostatnia, trzecia kategoria dotyczy spraw związanych z pomocą społeczną, znajdują się w niej następujące filary:

- a) opieka nad dziećmi i wsparcie dla dzieci,
- b) ochrona socjalna,
- c) świadczenia dla bezrobotnych,
- d) minimalny dochód,
- e) świadczenia emerytalne i rentowe,
- f) służba zdrowia,

- g) integracja osób niepełnosprawnych,
- h) opieka długoterminowa,
- i) mieszkalnictwo i pomoc dla bezdomnych,
- j) dostęp do niezbędnych usług.

Wdrażanie zasad i praw określonych w ramach europejskiego filaru praw socjalnych ma zapewnić większe włączenie społeczne wszystkich obywateli Unii Europejskiej. Włączenie społeczne było jednym z jedenastu priorytetów polityki spójności w okresie 2014–2020. Aspekt włączenia społecznego będzie obecny również w programie EFS+ (Europejski Fundusz Społeczny) na lata 2021-2027. Zostanie on wzmocniony dzięki połączeniu FEAD (Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym) i EFS.

Umożliwi to łatwiejsze łączenie zapewniania pomocy żywnościowej i materialnej ze wsparciem na rzecz włączenia społecznego. 2 maja 2018 r. Komisja Europejska przyjęła pierwszy projekt długofalowego budżetu UE, czyli wieloletnich ram finansowych 2021-2027. Aby odpowiedzieć na społeczno-gospodarcze skutki pandemii COVID-19, 27 maja 2020 r. zaproponowano zmieniony długofalowy budżet UE, wprowadzając nadzwyczajny instrument na rzecz odbudowy (Next Generation EU), który ma pomóc naprawić najpilniejsze szkody spowodowane pandemią i na nowo ożywić gospodarkę.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej (NSIS)

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego.

Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,

- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Został uchwalony przez Radę Ministrów 17 września 2019 r. Rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) określone w filarze rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.

W KSRR wskazuje się Obszary Strategicznej Interwencji istotne z punktu widzenia realizacji polityki regionalnej, które zostaną uwzględnione w krajowych i regionalnych strategiach rozwoju (m.in. poprzez wskazanie dedykowanych im działań). Są to dwa typy obszarów: miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze i obszary zagrożone trwałą marginalizacją.

Oprócz tego KSRR wskazuje również wschodnią Polskę i Śląsk jako OSI wymagające ukierunkowanego wsparcia z poziomu kraju (Program Polska Wschodnia, Program dla Śląska). Jednocześnie na poziomie regionalnym samorząd województwa może wyznaczać swoje obszary strategicznej interwencji, takie m.in. jak obszary poprzemysłowe, zdegradowane czy tzw. wewnętrzne peryferia, o ile będzie to wiązało się z zapewnieniem konkretnych instrumentów wsparcia lub mechanizmów uzgodnień.

Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030

Głównym celem dokumentu Polska 2030 jest poprawa jakości życia Polaków mierzona wskaźnikami jakościowymi, a także wartością oraz tempem wzrostu polskiego PKB. Projekt kładzie nacisk na jednoczesny rozwój w trzech strategicznych obszarach: konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski oraz efektywności i sprawności państwa. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030 ma na celu przede wszystkim poprawę jakości życia Polaków mierzoną wskaźnikami jakościowymi, a także wartością oraz tempem wzrostu polskiego PKB.

Dokument kładzie nacisk na jednoczesny rozwój w trzech strategicznych obszarach: konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski oraz efektywności i sprawności państwa.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030

Cel główny Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 stanowi wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków, który odnosi się do zagadnień jednego z obszarów wpływających na osiągnięcie celów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR): Kapitał ludzki i społeczny. Jest on również powiązany z realizacją działań wskazanych w poszczególnych obszarach dla wszystkich trzech celów szczegółowych Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju:

- Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne.
- Cel szczegółowy 2. Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich.
- Cel szczegółowy 3. Wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego kraju przez sektory kultury i kreatywne.

Strategia rozwoju usług społecznych do roku 2030 (z perspektywą do 2035)

Strategia przyjęta Uchwałą nr 135 Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2022r. wprowadza zmiany kierunków pomocy społecznej. Celem tych zmian jest szeroko rozumiany rozwój usług pomocy społecznej świadczonych w środowisku zamieszkania, w tym również przy wykorzystaniu potencjału placówek całodobowej opieki jakimi są domy pomocy społecznej. To początek znaczących zmian systemowych, które stoją przed całym systemem pomocy społecznej w Polsce. Zmiany te są odpowiedzią na oczekiwania społeczne oraz wyzwania demograficzne stojące przed naszym społeczeństwem. Zaplanowane zmiany będą miały jednak charakter ewolucyjny, a ich istotą będzie zmiana jakościowa oraz ilościowa w zakresie usług realizowanych przez system pomocy społecznej w Polsce.

Zgodnie z zapisami Strategii rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.), priorytetowymi działaniami w systemie są:

- rozwój usług opiekuńczych, w tym usług specjalistycznych oraz usług świadczonych w formie usług sąsiedzkich,
- reforma mieszkalnictwa chronionego poprzez przekształcenie tej formy wsparcia w mieszkalnictwo treningowe i wspomagane, a także intensywny rozwój tej formy pomocy,
- rozwój środowiskowych form wsparcia, w tym dziennych ośrodków wsparcia oraz innych usług o charakterze nieinstytucjonalnym,

- przekształcenie placówek opieki całodobowej (domów pomocy społecznej) w placówki świadczące również usługi środowiskowe, szczególnie w zakresie udostępnienia ich zasobów społeczności lokalnej,
- rozwój kadr w systemie pomocy i integracji społecznej,
- współpraca z podmiotami niepublicznymi, z szczególnym uwzględnieniem NGO,
- koordynacja usług społecznych, w tym koordynacja usług z systemem usług zdrowotnych.

1.4. Dokumenty regionalne i lokalne

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku.

Dokument strategii jest swoistą mapą drogową dla Wielkopolski na najbliższe lata do roku 2030. Wielkopolska za 10 lat ma być przodującą w kraju, liczącą się w Europie, spójna, dostępną terytorialnie, silną, nowoczesną gospodarką, zapewniającą bardzo dobre warunki życia i wypoczynku swoim mieszkańcom. Taki kierunek myślenia jest opisany w czterech celach strategicznych.

- wzroście gospodarczym bazującym na wiedzy mieszkańców,
- rozwoju społecznym opartym na zasobach materialnych i niematerialnych regionu,
- zakłada rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego,
- o skutecznym i sprawnym zarządzaniu regionem.

Strategia 2030 stanowi podstawę do przygotowywania Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego dla perspektywy finansowej po 2020 roku. Priorytety zamieszczone w strategii są ściśle związane z nowymi wyzwaniami UE, tj. ochrona klimatu, innowacje czy walka ze smogiem.

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2021+ (WRPO 2021+)

Na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego przeprowadzono „Analizę potrzeb w zakresie inwestycji i form wsparcia dla WRPO 2021+, w tym w zakresie możliwości wykorzystania instrumentów finansowych”. Celem badania było wsparcie procesu projektowania interwencji, możliwych i zasadnych do realizacji w ramach WRPO 2021+ z uwzględnieniem skutków pandemii SARS-CoV-2 dla sytuacji społeczno-gospodarczej Wielkopolski. Badanie miało za zadanie identyfikować potrzeby inwestycyjne,

niedoskonałości rynku oraz występowanie nieoptymalnego poziomu inwestycji, a także zapotrzebowanie na finansowanie zewnętrzne w województwie wielkopolskim. Podstawę formułowania trafnych wniosków stanowiła analiza danych zastanych oraz opinii zebranych od uczestników badań.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Wielkopolskiego do roku 2030

Strategia Polityki Społecznej Województwa Wielkopolskiego przedstawia zarys funkcjonowania regionalnego systemu polityki społecznej do 2030 roku. Realizacja założeń Strategii pozwoli skuteczniej odpowiadać na potrzeby Wielkopolan, wspierać ich w pokonywaniu trudności i stwarzać warunki do aktywności i rozwijania potencjałów zarówno w wymiarze jednostkowym, jak i w wymiarze społeczności lokalnych, w tym zagrożonych wykluczeniem społecznym lub ubóstwem.

Funkcjonowanie regionalnego systemu polityki społecznej wymaga działań w pięciu kluczowych obszarach:

- Usługi społeczne,
- Infrastruktura społeczna,
- Aktywność społeczna i obywatelska,
- Włączenie społeczne,
- Koordynacja polityki społecznej.

W Strategii Polityki Społecznej dla Wielkopolski do 2030 roku zostały wyszczególnione następujące grupy adresatów:

- Osoby starsze – ludność w wieku 65 lat i więcej (lub 60 lat i więcej),
- Rodziny (zarówno rodziny biologiczne, adopcyjne, jak i zastępcze),
- Osoby z ograniczoną sprawnością i ich opiekunowie nieformalni,
- Osoby z kręgu wysokiego ryzyka socjalnego, w tym: osoby ubogie, bezrobotne, uzależnione, w kryzysie bezdomności, opuszczające zakłady karne i inne instytucje, np. MOW, MOS i inne grupy dotknięte ryzykiem ubóstwa,
- Migranci – osoby nieposiadające polskiego obywatelstwa, które przebywają w Polsce w celu innym niż turystyczny,
- Kadra pomocy i integracji społecznej – osoby zatrudnione w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej i jednostkach integracji społecznej.

W odniesieniu do kluczowych obszarów polityki społecznej zostały sformułowane następujące cele strategiczne:

- Cel strategiczny 1. Usługi społeczne dostępne i wysokiej jakości.
- Cel strategiczny 2. Infrastruktura zróżnicowana i dostępna w środowisku lokalnym.
- Cel strategiczny 3. Wielkopolska obywatelska, potrafiąca się samoorganizować.
- Cel strategiczny 4. Mieszkańcy aktywni i włączeni w główny nurt życia społeczno-gospodarczego.
- Cel strategiczny 5. Regionalny system polityki społecznej – skoordynowany, wielosektorowy i międzyinstytucjonalny.

Strategia Rozwoju Gminy Gołuchów na lata 2016-2025

Dokument określający kierunki rozwoju, misję, wizję rozwoju dokonana na podstawie diagnozy stanu gminy. Dokonana diagnoza stanu Gminy Gołuchów, a także analiza dokumentów strategicznych na poziomie powiatowym, regionalnym, krajowym oraz uregulowań unijnych, a więc uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych, w jakich Gmina funkcjonuje, pozwoliły na opracowanie misji i wizji.

Misja Gminy Gołuchów, została zawarta w formie krótkiego i prostego hasła, które może być wykorzystywane, jako hasło reklamowe w działaniach promocyjnych. Jego prostota przekłada się na łatwość zapamiętania. Misja Gminy Gołuchów to : **„Gmina Gołuchów – odkryj, poznaj i pozostań”**

Sformułowana misja skierowana jest do:

- mieszkańców i innych podmiotów funkcjonujących w lokalnym środowisku, aby rozejrzeli się wokół i odkryli na nowo atuty oraz perspektywy dalszego rozwoju Gminy, które są zachętą, aby w niej pozostać;
- potencjalnych mieszkańców oraz inwestorów, aby odkryli i poznali walory Gminy, a następnie pozostali jako nowi mieszkańcy, przedsiębiorcy;
- turystów, dla których Gmina Gołuchów jest miejscem, które można ciągle odkrywać, poznawać na nowo i do niego powracać.

Wizja to obraz nowej, lepszej przyszłości, jaką Gmina zamierza osiągnąć poprzez dobór stosownych celów strategicznych i operacyjnych. Sformułowanie wizji traktuje się, jako warunek i siłę napędową każdej zmiany. W zmiennym otoczeniu i w związku ze szybkimi przemianami społecznymi, każda gmina musi wiedzieć, dokąd zmierza, jaki kierunek rozwoju

obrała oraz jaki ma być przyszły jej obraz. Założenia wizji zostaną osiągnięte poprzez rzetelną i terminową realizację celów strategicznych i operacyjnych. Wizja Gminy Gołuchów: **„Gmina Gołuchów atrakcyjnym społecznie, gospodarczo i turystycznie miejscem zamieszkania, pracy i rekreacji”**

Celem założeń strategicznych do 2025 roku, jest dalszy wzrost atrakcyjności Gminy Gołuchów. Atrakcyjność ta, przejawiać się ma poprzez poprawę warunków życia mieszkańców oraz poprawę warunków do prowadzenia działalności, w tym działalności rolniczej i turystycznej. Realizacja niniejszych aspektów przełoży się w konsekwencji na ogólny rozwój jednostki i jej otoczenia. Po analizie wyników diagnozy stanu gminy, sformułowano cele strategiczne na najbliższe lata, których realizacja pozwoli zmaterializować założenia wizji.

Cele strategiczne brzmią następująco:

- Cel strategiczny I. Poprawa warunków życia mieszkańców Gminy
- Cel strategiczny II. Poprawa warunków do rozwoju przedsiębiorczości i rolnictwa
- Cel strategiczny III. Poprawa warunków do prowadzenia działalności turystyczno-rekreacyjnej i sportowej

2. Charakterystyka przestrzenna, gospodarcza i turystyczna Gminy

2.1. Położenie oraz zasoby przyrodnicze, rolnicze gminy

Gmina Gołuchów położona jest w środkowo-południowej części województwa wielkopolskiego, które jest drugim co do wielkości i trzecim pod względem liczby ludności, regionem w Polsce. Gmina leży w tzw. „podwójnym trójkącie” miejscowości mających wpływ i znaczenie dla jej rozwoju. „Mały Trójkąt” wyznaczają pobliskie miasta powiatowe: Pleszew, Kalisz i Ostrów Wielkopolski, natomiast „Duży Trójkąt”, wyznaczają stolice regionów: Poznań, Wrocław i Łódź. Układ ten można zaobserwować na mapie 1.

Mapa 1. Lokalizacja Gminy Gołuchów na mapie Polski

Źródło: opracowanie własne

Znaczenie strategiczne ma również przynależność Gminy Gołuchów do Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, szczególnie w zakresie realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT). Aglomeracja Kalisko-Ostrowska położona jest w części południowo-wschodniej Wielkopolski. Aglomeracja pełni rolę regionalnego ośrodka o znaczeniu ponadregionalnym i krajowym.

Gmina należy do powiatu pleszewskiego, który położony jest w północnej części województwa wielkopolskiego i sąsiaduje z powiatem kaliskim, jarocińskim, ostrowskim, konińskim, krotoszyńskim, wrzesińskim, słupeckim oraz miastem Kalisz. W skład powiatu wchodzi gminy miejskie: Chocz, Dobrzyca i Pleszew oraz gminy wiejskie: Czermin, Gizaki, Gołuchów.

Gmina graniczy z:

- Gminą Pleszew od północy i zachodu,
- Gminą Ostrów Wielkopolski od zachodu (powiat ostrowski),
- Gminą Blizanów od wschodu (powiat kaliski),

- Miastem Kalisz, Gminą Nowe Skalmierzyce oraz Gminą Ostrów Wielkopolski od południa.

Mapa 2. Gmina Gołuchów i Powiat Pleszewski na mapie województwa wielkopolskiego

Źródło: opracowanie własne

Mapa 3. Gminy sąsiadujące z Gminą Gołuchów

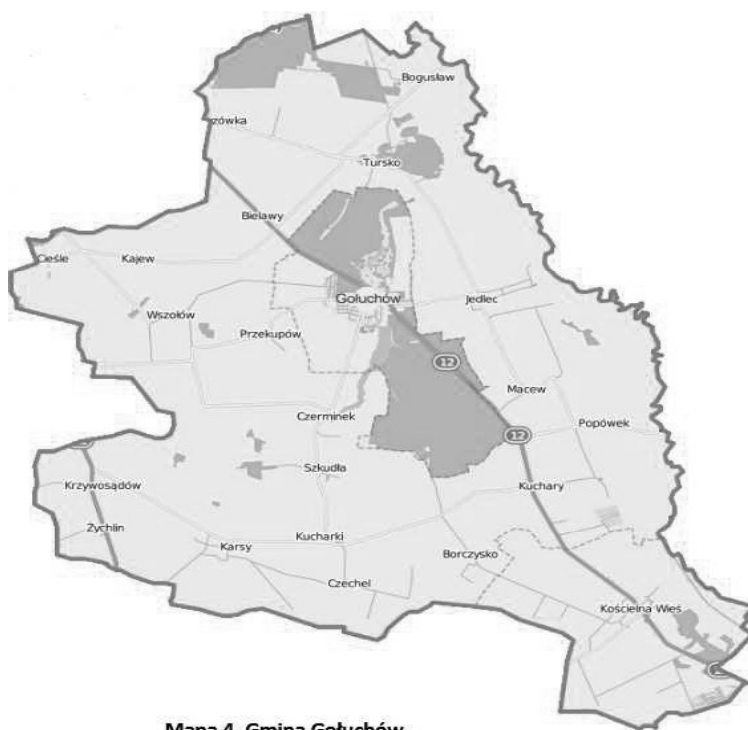
Źródło: opracowanie własne

Administracyjny podział gminy Gołuchów tworzą 22 sołectwa o łącznej powierzchni 135,5 km², wśród których sołectwo Gołuchów oraz sołectwa w Kościelnej Wsi są największe pod względem ilości mieszkańców oraz zajmowanego obszaru. Inne jednostki osadnicze na terenie gminy mają zróżnicowaną rangę i charakter, od wsi sołeckich po osady, kolonie i przysiółki. W skład Gminy wchodzi sołectwa:

- sołectwo Bielawy,
- sołectwo Bogusławice,
- sołectwo Borczysko,
- sołectwo Cieśle,
- sołectwo Czechel,
- sołectwo Czerminek,
- sołectwo Gołuchów,
- sołectwo Jedlec,

- sołectwo Kajew,
- sołectwo Karsy,
- sołectwo Kościelna Wieś I,
- sołectwo Kościelna Wieś II,
- sołectwo Kościelna Wieś III,
- sołectwo Krzywosądów,
- sołectwo Kucharki,
- sołectwo Kuchary,
- sołectwo Macew,
- sołectwo Pleszówka,
- sołectwo Popówek,
- sołectwo Szkudła,
- sołectwo Tursko,
- sołectwo Wszółów.

Powierzchnia gminy Gołuchów wynosi 13 588 ha, z czego ok. 85% stanowią użytki rolne, 9,5% lasy, a pozostałą część zajmują ciek wodne, nieużytki i drogi.

Mapa 4. Gmina Gołuchów
Źródło: opracowanie własne

Gmina Gołuchów jest przede wszystkim gminą rolniczą uwidacznia się w krajobrazie, strukturze użytkowania gruntów, jak i w sferze społecznej. Dominującym źródłem zarobkowania i utrzymania dla większości mieszkańców jest rolnictwo.

2.2. Sieć komunikacyjna

Przez obszar gminy przebiegają dwie drogi krajowe: nr 11 i 12. Obie mają kluczowe, ale odmienne znaczenie dla gminy. Droga nr 11 przecina północno – zachodni skraj gminy na terenie sołectwa Krzywosądów i Żychlin. Aktualnie nie ma optymalnego połączenia centralnej części gminy z trasą traktowaną, jako połączenia w kierunku na Ostrów Wielkopolski i dalej na Śląsk. Znaczenie tej trasy będzie rosło strategicznie. Droga nr 12 jest głównym traktem komunikacyjnym, stanowi bowiem połączenie gminy z Kaliszem, Poznaniem i Łodzią. Położenie to sprawia, że przez gminę przebiega bardzo ważna trasa tranzytowa. Położenie to sprzyja również łatwemu dostępowi do lotnisk międzynarodowych w Poznaniu i we Wrocławiu oraz dobremu połączeniu z trzema stolicami: Warszawą, Berlinem i Pragą. W 2022 r. w gminie Gołuchów znajdowało się ok. 17 km. ścieżek rowerowych.

2.3. Zasoby turystyczne gminy

Położenie gminy i jej walory przyrodnicze powodują, że gmina Gołuchów jest jedną z atrakcyjniejszych gmin pod względem turystycznym w Wielkopolsce. Na jej terenie znajdują się wiele obiektów zabytkowych, sakralnych, ciekawostek przyrodniczych oraz atrakcji turystycznych. Do jednych z najciekawszych walorów turystycznych gminy należy zaliczyć zamek związany ze znakomitymi polskimi rodami: Leszczyńskich, Działyńskich i Czartoryskich. Zamek otoczony jest malowniczym parkiem w największym w Polsce arboretum. W skład kompleksu zamkowo-parkowego wchodzi również dwa Muzea Leśnictwa. W sąsiedztwie parku znajduje się pokazowa zagroda żubrów, a lasie nieopodal Gołuchowa można zobaczyć największy w Wielkopolsce głaz narzutowy – spektakularny relikw epoki lodowcowej. Szlak zabytków sakralnych wyznaczony jest przez zabytkowe kościoły z których najstarszy pochodzi z 2 połowy XII wieku. Na terenie gminy znajduje się zbiornik zaporowy na rzece Ciemnej, który pełni funkcję rekreacyjną. Kompleks wypoczynkowy położony jest wśród lasów, dysponuje kąpieliskiem strzeżonym, wypożyczeniem sprzętu pływackiego, polem namiotowym i baza noclegową oraz punktami

gastronomicznymi. Ponadto na terenie gminy są liczne ścieżki rowerowe i szlaki piesze, które zachęcają do czynnego wypoczynku.

W niedalekim sąsiedztwie gołuchowskiego jeziora, w lesie jedleckim znajduje się Centrum Rehabilitacji Rolników Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Jedlcu. W centrum świadczone są usługi w zakresie rehabilitacji leczniczej. Jest to jeden z sześciu takich ośrodków w kraju. Na terenie Centrum znajduje się baza noclegowa umożliwiająca leczenie stacjonarne (odział szpitalny oraz poradnia rehabilitacyjna i sale do rehabilitacji w ośrodku dziennym). Na turystów korzystających z walorów gminy czeka baza noclegowa. Większość obiektów świadczy noclegi całorocznie, a obiektem sezonowym jest Gołuchowski Ośrodek Turystyki i Sportu. Wśród oferty noclegowej znajdują się:

- noclegi w pensjonatach,
- pokoje i kwatery prywatne
- domki kempingowe,
- oferta agroturystyczna.

2.4. Gospodarka i zasoby mieszkaniowe

W gminie Gołuchów w roku 2022 w rejestrze REGON zarejestrowane były 1 184 podmioty gospodarki narodowej, z czego 954 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 64 nowe podmioty, a 33 podmioty zostały wyrejestrowane. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w gminie Gołuchów najwięcej (48) jest stanowiących spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (1142) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 2,5% (30) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 24,2% (287) podmiotów, a 73,2% (861) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Gołuchów najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (29.8%) oraz budownictwo (16.2%).

Z informacji GUS wynika, że w gminie Gołuchów w 2022 roku oddano do użytku 45 mieszkań. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 4,06 nowych lokali.

Całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie Gołuchów to 3 485 nieruchomości. Na każdych 1000 mieszkańców przypada zatem 315 mieszkań. 100% mieszkań zostało przeznaczonych na cele indywidualne. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach w gminie Gołuchów to 5,67. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2022 roku w gminie Gołuchów to 104,4 m². Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne 99,42% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu, 96,48% nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany, 94,89% mieszkań posiada łazienkę, 89,19% korzysta z centralnego ogrzewania, a 40,09% z gazu sieciowego.

Mieszkania komunalne to lokale, które są własnością gminy, dlatego osoby, które chcą w nich zamieszkać muszą spełniać określone kryteria. Warunki jakie muszą być spełnione ustala gmina.

Tabela 1. Zasób mieszkaniowy gminy Gołuchów w latach 2019-2022

Zasób mieszkaniowy gminy Gołuchów				
	2019	2020	2021	2022
Ilość mieszkań komunalnych	175	175	174	170
Ilość mieszkań socjalnych	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Gołuchowie

Tabela 2. Złożone wnioski na mieszkania komunalne w latach 2019-2022

Złożone wnioski na mieszkania komunalne				
	2019	2020	2021	2022
Ilość wniosków	33	27	15	22

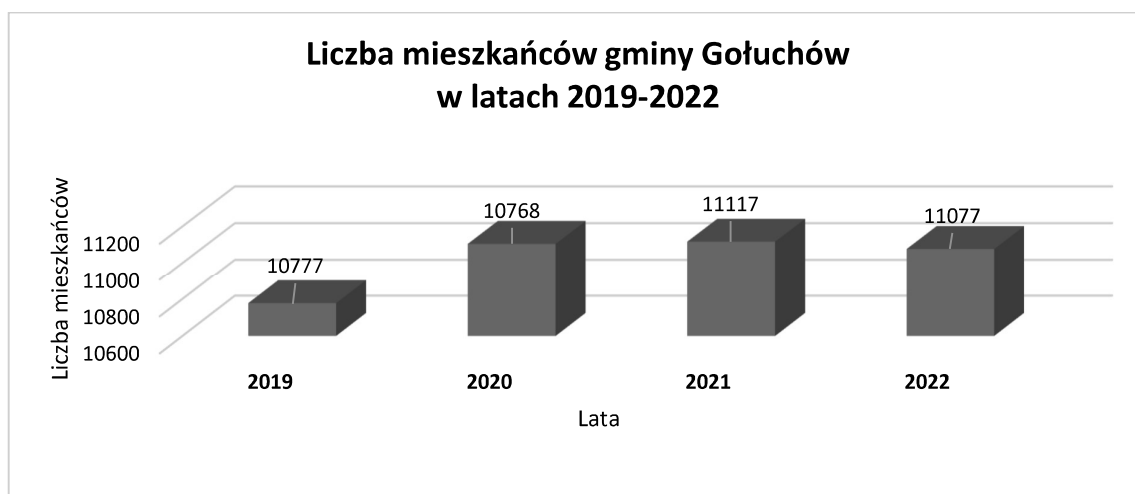
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Gołuchowie

3. Mieszkańcy i infrastruktura społeczna

3.1. Podstawowe dane o mieszkańcach i struktura demograficzna

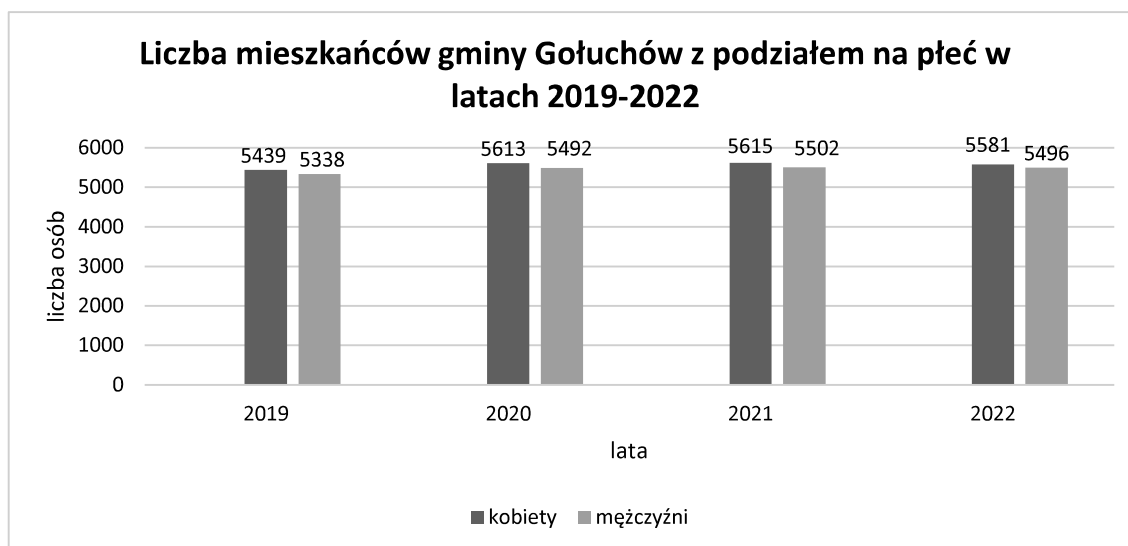
Gminę Gołuchów na koniec 2022 roku zamieszkiwało 11 077 mieszkańców, co stanowi 18,00 % ludności powiatu pleszewskiego i 0,32% ludności województwa wielkopolskiego. Gęstość zaludnienia wynosi 82 os/km².

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Gołuchów w latach 2019-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

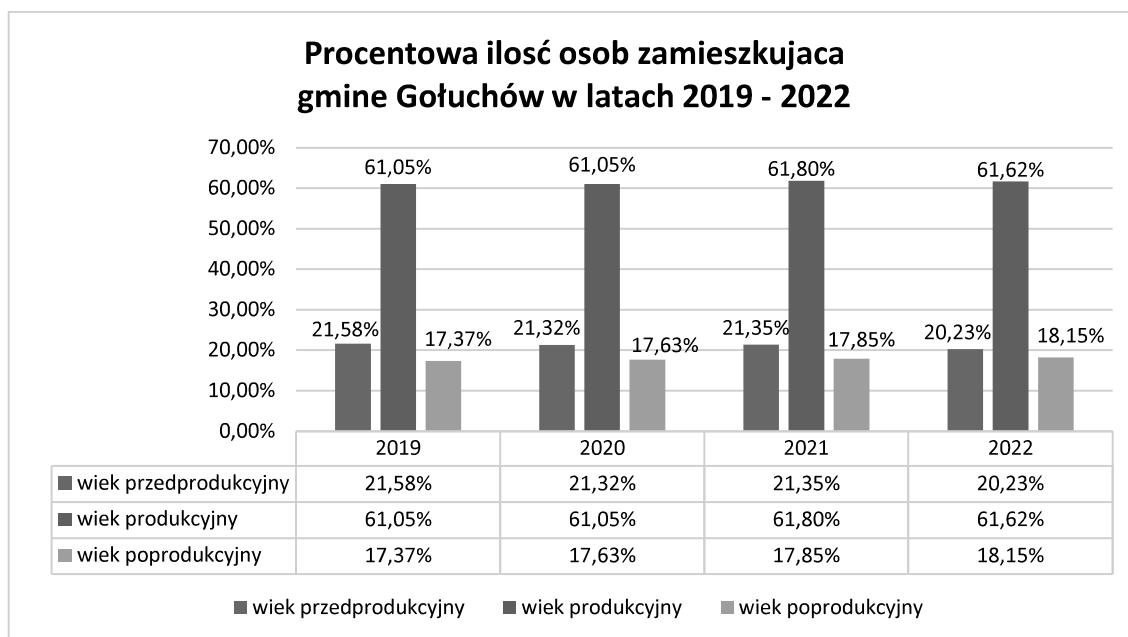
Wykres 2. Liczba mieszkańców gminy Gołuchów z podziałem na płeć w latach 2019 - 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z wykresu 2 wynika, że gminę zamieszkuje więcej kobiet niż mężczyzn. W 2022 roku różnica ta wynosiła 85.

Wykres 3. Procentowa ilość ludności zamieszkująca gminę Gołuchów w latach 2019 – 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Gołuchowie

Wykres 3 prezentuje strukturę liczby ludności zamieszkującej gminę Gołuchów, z której wynika, że w 2022 r. na 10 821 mieszkańców 61,62 % stanowią osoby w wieku produkcyjnym. Natomiast 20,23 % to mieszkańcy w wieku przedprodukcyjnym, a 18,15 % mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. Należy przyjąć, że wiek przedprodukcyjny obejmuje mieszkańców do 18 roku życia; wiek produkcyjny mieszkańców od 18 do 60 roku życia kobiety, a mężczyzn od 18 do 65 roku życia; wiek poprodukcyjny obejmuje mieszkańców po 60 roku życia kobiety i po 65 roku życia mężczyzn. Z danych Urzędu Gminy w Gołuchowie wynika, że na przestrzeni ostatnich czterech lat wzrósł udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym, natomiast malał udział ludności w wieku przedprodukcyjnym. To negatywne zjawisko jest zauważalne zarówno w gminie Gołuchów, w powiecie pleszewskim, województwie wielkopolskim oraz na terenie całego kraju.

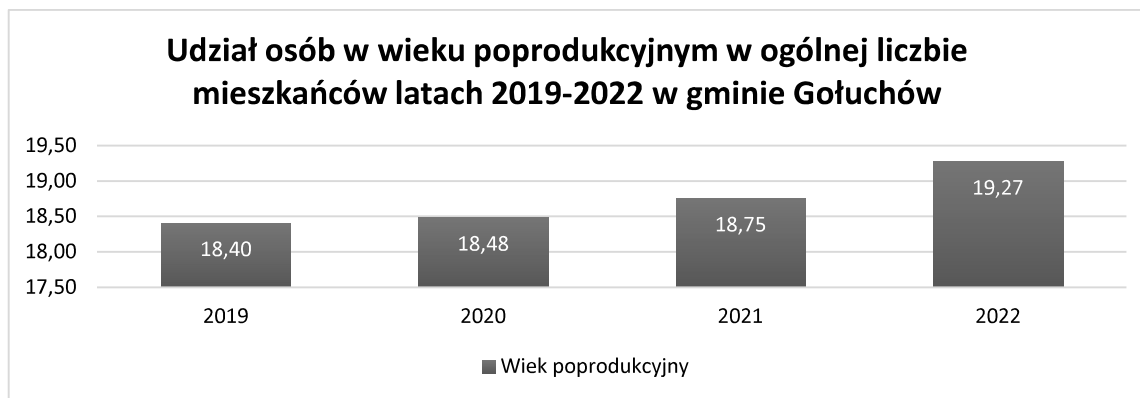
Tabela 3. Struktura wiekowa mieszkańców gminy Gołuchów

Przedział wiekowy	Rok 2019			Rok 2022		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
0 - 4	614	307	307	607	311	296
5 - 9	574	295	279	636	320	316
10 - 14	626	334	292	658	324	334
15 - 19	551	274	277	614	340	274
20 - 24	699	362	337	603	306	297
25 - 29	779	411	368	709	391	318
30 - 34	794	410	384	735	374	361
35 - 39	887	460	427	861	443	418
40 - 44	850	424	426	899	455	444
45 - 49	799	423	376	888	443	445
50 - 54	696	340	356	766	388	378
55 - 59	626	325	301	660	317	343
60 - 64	650	299	351	609	307	302
65 - 69	611	279	332	636	295	341
70 - 74	453	191	262	528	231	297
75 - 80	249	101	148	304	125	179
80 - 84	179	71	108	209	78	131
85 i więcej	140	32	108	155	48	107
Razem:	10 777	5 338	5 439	11 077	5 496	5 581
		49,5%	50,5%		49,6%	50,4%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela nr 3 przedstawia wzrost liczby mieszkańców w ciągu ostatnich 4 lat o 300 osób. Dane ukazują także dynamikę wzrostu osób w wieku poprodukcyjnym.

Wykres 4. Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców latach 2019-2022 w gminie Gołuchów.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z danych demograficznych wynika, że społeczeństwo gminy Gołuchów starzeje się i ten proces narasta, dlatego jednym z celów polityki społecznej realizowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej jest ułatwienie funkcjonowania w środowisku lokalnym osób starszych.

3.2. Infrastruktura społeczna, oświatowa i kulturalna

Infrastruktura społeczna stanowi materialną podstawę przekazu usług socjalnych. Jest to zespół urządzeń publicznych zaspokajających potrzeby socjalne, oświatowe i kulturalne ludności.

Poziom wyposażenia Gminy w infrastrukturę społeczną zostanie przedstawiony poniżej.

3.2.1. Pomoc społeczna

Zadania z zakresu pomocy społecznej w Gminie Gołuchów realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gołuchowie (GOPS), którego siedziba znajduje się przy ul. Lipowej 1. Głównymi celami działalności GOPS w Gołuchowie jest kompleksowa pomoc osobom i rodzinom w przezwyciężeniu trudnych sytuacji życiowych, z którymi nie są w stanie poradzić sobie same, pomoc rodzinom we właściwym wypełnianiu ich funkcji i zadań oraz przeciwdziałanie patologii społecznej. Zadaniem Ośrodka jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka a także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym osób i rodzin, poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego ich usamodzielnienia i integracji ze środowiskiem. W szczególności zadania realizowane są poprzez tworzenie warunków organizacyjnych funkcjonowania pomocy społecznej, w tym po przez rozbudowę niezbędnej infrastruktury socjalnej, diagnozę, analizę i ocenę zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej, przyznawanie i wypłacanie

przewidzianych ustawą świadczeń, pobudzanie społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin, pracę socjalną rozumianą jako działalność zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Ośrodek Pomocy Społecznej wspiera i współdziała w organizowaniu i tworzeniu lokalnego programu dla osób chorych w tym osób chorych i zaburzonych psychicznie, niepełnosprawnych i w podeszłym wieku, realizuje programy z zakresu przeciwdziałania przemocy i narkomanii, podejmując współpracę z organizacjami pożytku publicznego i stowarzyszeniami, Kościołem katolickim i innymi związkami wyznaniowymi, a także z osobami fizycznymi i prawnymi. Ponadto pracownicy GOPS zajmują się tworzeniem i wdrażaniem projektów socjalnych i programów dotyczących wsparcia i pomocy na rzecz rodzin niewydolnych wychowawczo, ubogich oraz zagrożonych patologiami społecznymi i marginalizacją. Realizowane są działania profilaktyczne wspólnie z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz policją na rzecz dzieci i młodzieży ze środowisk szczególnie narażonych na uzależnienia.

Codzienna praca na rzecz mieszkańców Gminy znajdujących się w trudnej sytuacji wymaga od kadry Ośrodka Pomocy Społecznej ciągłego podnoszenia kwalifikacji i umiejętności. W gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudnionych jest 15 osób. W latach kadra pomocy społecznej, spełniając ustawowy obowiązek, brała udział w następujących szkoleniach:

Tabela 4. Szkolenia kadry pomocy społecznej w latach 2021-2022

2021	Pomoc Społeczna 2021
	Szkolenie EZAR+
	Koordinacja systemów zabezpieczenia społecznego w przedmiocie świadczeń rodzinnych i świadczenia wychowawczego
	Dodatki mieszkaniowe
	Świadczenia z ubezpieczenia społecznego na wypadek choroby i macierzyństwa z uwzględnieniem zmian od 1 stycznia 2022
	Pomoc Społeczna 2021

	Organizacja i przyznawanie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych po zmianach w 2021 roku, z uwzględnieniem osób z zaburzeniami psychicznymi
	Ewidencja księgowa OPS - Jak wygląda proces zwracania nienależnie pobranych świadczeń również z lat ubiegłych? W jaki sposób prawidłowo rozliczać dłużników alimentacyjnych? Przypisy, wpłaty, przeksięgowania na koniec roku
	Kierunki Rozwoju Lokalnej Polityki wobec osób niepełnosprawnych
	Kluby seniora - tworzenie, finansowanie, i zarządzanie
	Fundusz alimentacyjny 2021 - aktualne problemy i wchodzące w życie kolejne zmiany
	KPA w jednostkach pomocy społecznej
	Przekazanie świadczenia wychowawczego do ZUS, czyli zmiany w 500+
	Należności budżetowe Ośrodków Pomocy Społecznej
2022	Dodatek osłonowy nowym zadaniem dla gmin
	Zamknięcie roku 2021 w jednostkach sektora finansów publicznych
	Wielka nowelizacja Specustawy o pomocy obywatelom Ukrainy - cudzoziemcy w pomocy społecznej
	Zapewnienie bezpieczeństwa pracowników socjalnych
	Sprawozdania z oceny kontroli zarządczej w jednostkach sektora finansów publicznych za 2021 rok w kontekście ustawy o finansach publicznych. Przygotowanie kontroli zarządczej w 2022
	Świadczenia rodzinne a Specustawa o pomocy obywatelom Ukrainy
	Sprawozdania budżetowe (miesięczne) w OPS. Ewidencja księgowa dochodów i wydatków.
	Rejestr umów. Nowy obowiązek dla JST

	Dodatek węglowy nowym zadaniem dla gmin
	Pomoc materialna dla uczniów na rok szkolny 2022/2023 - dla obywateli Polski i Ukrainy
	Procedura postępowania wobec dłużnika alimentacyjnego
	Inwentaryzacja 2022
	Szkolenie z obsługi systemu WIP
	Nowelizacja dodatku węglowego i dodatku dla gospodarstw domowych
	Ustalanie podstawy zasiłków z ubezpieczenia społecznego w praktyce
	Nawiązanie, zmiana i ustanie stosunku pracy z pracownikiem samorządowym
	Klasyfikacja budżetowa – w świetle najnowszych zmian
	Automatyczny zapis do PPK w 2023r. Najważniejsze informacje dla pracodawcy, kadr i płac
	NOWOŚCI w Pomocy Społecznej w 2022 r. z uwzględnieniem Polskiego Ładu
	Prawo Pracy oraz Polski Ład Podatkowy w 2022 r. - wynagrodzenia i podatki w kadrach i księgowości Ośrodka Pomocy Społecznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS Gołuchów

W swojej działalności Ośrodek realizuje zadania pomocy społecznej określone w następujących ustawach:

- ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej,
- ustawie z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych,
- ustawie z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawie z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy,
- ustawie z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawie z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej,
- ustawie z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowaniu dzieci,

- ustawie z dnia 12 marca 2022 roku o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa,
- ustawie z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych,
- ustawie z dnia 2 marca 2020 roku o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych,
- ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawie z dnia 5 sierpnia 2022 roku o dodatku węglowym,
- ustawie z dnia 15 września 2022 roku o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw,
- ustawie z dnia 15 grudnia 2022 roku o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 roku,
- ustawie z dnia 17 grudnia 2021 roku o dodatku osłonowym
- ustawie z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty

3.2.2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA), której siedziba znajduje się w Gołuchowie przy ul. Lipowej 1, działa w oparciu o ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151), ustawę o przeciwdziałaniu narkomani z dnia 29 lipca 2005 r. (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939) oraz Narodowy Program Zdrowia na lata 2021 - 2025 . Do głównych zadań realizowanych przez komisję należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, przemocy domowej oraz narkomanii, a w szczególności:

- udziela rodzinom i osobom, u których występuje problem uzależnienia ze szczególnym uwzględnieniem problemów związanych z nadużywaniem alkoholu, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed skutkiem uzależnień jakim jest przemoc w rodzinie,

- zwiększenie dostępu do pomocy terapeutycznej dla osób dotkniętych uzależnieniem od alkoholu, narkotyków i środków psychoaktywnych, hazardu, uzależnieniem behawioralnym oraz członków ich rodzin (współuzależnienie),
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej skierowanej pośrednio i bezpośrednio do dzieci i młodzieży,
- wspomaganie działań instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych i przemocy domowej.

Do zadań GKRPA należy również przygotowywanie, nie rzadziej niż co cztery lata, projektu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Gminy Gołuchów a także koordynacja oraz czuwanie nad jego realizacją.

3.2.3. Infrastruktura zdrowotna i programy profilaktyczne

Mieszkańcy gminy Gołuchów korzystają z podstawowej opieki medycznej „Eskulap Zdzieżyński” Spółka Jawna. Placówka ma swoją siedzibę w Gołuchowie przy ul. Mickiewicza 1. Na terenie gminy funkcjonują prywatne gabinety medyczne: Gabinet Okulistyczny dr. Joanny Rył ul. J. Tuwima 3 w Gołuchów oraz Gabinet Stomatologiczny Mateusza Olka w Kucharach 18. Na terenie gminy działa również położna środowiskowo-rodzinna oraz pielęgniarki środowiskowe. W lekarstwa oraz produkty lecznicze i wyroby medyczne zaopatruje mieszkańców apteka „Pod Platanem” w Gołuchowie. Opiekę specjalistyczną zapewnia Pleszewskie Centrum Medyczne Sp. z o.o. w Pleszewie. Ponadto na terenie gminy ma również swoją siedzibę Centrum Rehabilitacji Rolników KRUS w Jedlcu, które świadczy stacjonarnie i ambulatoryjnie usługi specjalistyczne w zakresie leczenia chorób narządu ruchu, choroby reumatyczne, wady postawy, układu nerwowego i innych chorób współistniejących.

3.2.4. Rozwinięty system oświaty podstawowej

Na terenie gminy Gołuchów funkcjonuje 1 żłobek publiczny, 6 przedszkoli oraz 5 szkół podstawowych prowadzonych przez samorząd gminny oraz 1 zespół szkolno-przedszkolny prowadzony przez Stowarzyszenie Wspierania Wsi „Wspólne Dobro”.

Tabela 5. Ilość dzieci uczęszczających do placówek oświatowych

Ilość dzieci uczęszczających do placówek oświatowych				
	Rok	Żłobek	Przedszkola	Szkoły Podstawowe
Ilość uczęszczających dzieci	2019	0	308	767
	2020	0	366	760
	2021	25	383	759
	2022	36	413	725

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W gminie Gołuchów znajdują się dwie hale widowiskowo-sportowe w miejscowościach: Kościelna Wieś i Gołuchów. Hala w Kościelnej Wsi wyposażona jest w sale dydaktyczną.

3.2.5. Świetlice wiejskie

W 22 sołectwach jest 18 świetlic wiejskich. Wykorzystywane są do zebrań wiejskich i imprez okolicznościowych i kulturalnych, szkoleń rolniczych i spotkań kół gospodyń wiejskich.

3.2.6. Gołuchowskie Centrum Kultury „Zamek”

Celem działania GCK Zamek powołanego w 2012 roku jest prowadzenie wielokierunkowej działalności kulturalnej, oświatowej, rozwijającej potrzeby mieszkańców oraz upowszechnianie i promocja kultury, a także realizacja zadań z zakresu rekreacji i kulturystyki.

3.2.7. Biblioteka Publiczna Gminy Gołuchów

Celem działania Biblioteki publicznej Gminy Gołuchów jest zaspokajanie i rozwijanie potrzeb czytelniczych społeczeństwa oraz upowszechnianie wiedzy i rozwoju kultury. Biblioteka Publiczna realizuje swoje zadania kulturowe przy pomocy 5 placówek bibliotecznych obejmujących swym zasięgiem obszar całej Gminy, a mianowicie:

- Biblioteki Gminnej w Gołuchowie
- Filia w Jedlcu, Kościelnej Wsi, Kucharkach i Tursku.

Zespół Pieśni i Tańca „TUIRSKO” powstał w 1971 roku. W swoim repertuarze posiada tańce wielkopolskie, krakowskie, piosenki i przyśpiewki z Turska oraz okolic, a także obrazki ukazujące życie na wsi. Zespół wielokrotnie reprezentował nasz kraj za granicą. Koncertując m.in. w Niemczech, Rosji, Belgii, Holandii i na Ukrainie. Biorą także udział w przeglądach

krajowych i wojewódzkich. Od 2011 roku działa przy Bibliotece Publicznej Gminy Gołuchów.

Zespół Pieśni i Tańca „Żychlinioki” został założony w 1970 roku. Podczas swojej działalności występował na różnych imprezach krajowych i zagranicznych oraz brał udział w przeglądach krajowych i wojewódzkich. Zespół kultywuje folklor wielkopolskiej ziemi oraz pielęgnuje tradycje mikroregionu. Od 2012 roku zespół finansowo i organizacyjnie wspiera Gołuchowskie Centrum Kultury „Zamek”.

Orkiestra Dęta Ochotniczej Straży Pożarnej w Kościelnej Wsi działa na terenie wsi od 1911 roku. Założona została z inicjatywy ówczesnego zarządu Ochotniczej Straży Pożarnej w Kościelnej Wsi i związana jest z OPS aż do dziś. Orkiestra bierze udział w przeglądach orkiestr dętych na terenie całego kraju. Mecenat nad działalnością Orkiestry sprawuje samorząd Gminy Gołuchów.

3.2.8. Organizacje pozarządowe i społeczne

Ważną rolę w gminie Gołuchów odgrywają liczne organizacje społeczne działające na jej terenie, które pełnią istotną rolę w aktywizacji mieszkańców. Organizacje społeczne mają pozytywny wpływ na ożywienie życia społeczno-gospodarczego w gminie i sprzyjają współpracy mieszkańców w różnych dziedzinach życia.

Do najprężniej działających organizacji należy zaliczyć:

- Ochotniczą Straż Pożarną w Gołuchowie,
- Ochotniczą Straż Pożarną w Bielawach,
- Ochotniczą Straż Pożarną w Bogusławiu – Bogusławicach,
- Ochotniczą Straż Pożarną w Karsach,
- Ochotniczą Straż Pożarną w Kościelnej Wsi,
- Ochotniczą Straż Pożarną w Krzywosądowie,
- Ochotniczą Straż Pożarną w Kucharach,
- Ochotniczą Straż Pożarną w Jedlcu,
- Stowarzyszenie Przedsiębiorców Leśnych im. Mieczysława Wierzbickiego,
- Stowarzyszenie Producentów Rolnych Gminy Gołuchów,
- Stowarzyszenie „Przyjaciół Gminy Gołuchów”
- Stowarzyszenie „Mieszkańcom Gminy Gołuchów”,
- Stowarzyszenie „Senior XXI” Gminny Uniwersytet III Wieku,

- Stowarzyszenie „Trening - Piłkarski.PL”,
- Stowarzyszenie „Aktywni Kreatywni”
- Stowarzyszenie Eksploracyjno- Historyczne Wieniawa,
- Stowarzyszenie „KLEKS” przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Gołuchowie,
- Stowarzyszenie „PIAST” Kościelna Wieś,
- Stowarzyszenie Parafialne „NASZA WIEŚ” w Kościelnej Wsi,
- Stowarzyszenie „SKAKANKA”,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły i Przedszkola w Kucharkach „DLA DZIECI”,
- Stowarzyszenie Wspierania Wsi „WSPÓLNE DOBRO”,
- Stowarzyszenie Gospodyń Wiejskich „AKACJA”,
- Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Tursku „SZANSA”,
- Towarzystwo Przyjaciół Kościelnej Wsi,
- Ludowy Klub Sportowy,
- Społeczny Komitet na Rzecz Integracji Kościelnej Wsi,
- Gminny Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych w Gołuchowie,
- Związek Zawodowy „Metalowcy” Pracowników TEKNIA
- Centrum Rehabilitacji Rolników Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Jedlcu,
- Kółko Rolnicze w Gołuchowie,
- Kółko Rolnicze w Jedlcu,
- Kółko Rolnicze w Kościelnej Wsi,
- Kółko Rolnicze w Krzywosądowie,
- Kółko Rolnicze w Kucharkach,
- Kółko Rolnicze w Kucharach,
- Kółko Rolnicze w Tursku.
- Kółko Rolnicze w Czechlu

Istniejące na terenie gminy Gołuchów organizacje społeczne działają w wielu dziedzinach życia m.in. wspierają osoby niepełnosprawne i ich rodziny, organizują czas wolny i aktywizują osoby w wieku senioralnym, wspierają działalność szkół i przedszkoli,

krzewią kulturę, aktywizują mieszkańców poszczególnych wsi oraz zrzeszają różne grupy społeczne.

Warsztat Terapii Zajęciowej

Mający swoją siedzibę w Kucharach 99 Warsztat Terapii Zajęciowej działa od 1996 roku. Od lipca 2004 roku jest prowadzony przez Stowarzyszenie „Mieszkańcom Gminy Gołuchów”. Stanowi placówkę pobytu dziennego dla 20 osób niepełnosprawnych głównie z gminy Gołuchów. Warsztat jest zorganizowany w 4 pracownie terapeutyczne: krawiecką, gospodarstwa domowego, ogrodniczo – przyrodniczą i artystyczno-plastyczną.

Gminny Uniwersytet Trzeciego Wieku

Prowadzony przez Stowarzyszenie „Senior XXI” Gminny Uniwersytet Trzeciego Wieku w Gołuchowie swoją działalność rozpoczął w 2012 roku. Głównym zadaniem jest organizacja czasu wolnego i rozwijanie zainteresowań seniorów z gminy Gołuchów organizując dla słuchaczy wykłady, zajęcia warsztatowe oraz wycieczki turystyczno-krajoznawcze. W zajęciach uczestniczy około 60 osób.

4. Problemy społeczne

4.1. Osoby w podeszłym wieku oraz osoby z niepełnosprawnością

Jednym z celów polityki społecznej realizowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej jest ułatwienie funkcjonowania w środowisku lokalnym osób starszych. Z danych demograficznych wynika, że społeczeństwo gminy Gołuchów starzeje się i ten proces narasta.

W przyszłości szczególną uwagę będzie należało zwrócić na pomoc i aktywizację osób w okresie późnej dorosłości. Należy dołożyć wszelkich starań, aby ograniczyć marginalizację i wykluczenie tej grupy mieszkańców z życia społecznego. Działania w głównej mierze należy ukierunkować na wsparcie osób starszych w środowisku zamieszkania, oferując szeroki wachlarz usług socjalnych, gdyż zmiany związane z wiekiem prowadzą do ograniczenia samodzielności, utraty poczucia bezpieczeństwa i wynikającej z niej niemożności podejmowania samodzielnych decyzji. Zawęża się własny horyzont patrzenia na świat, zmniejsza się sprawność intelektualna, stary człowiek czuje się zagubiony. Bardzo często poczucie zagubienia wynika po prostu z lęku, trosk i osamotnienia.

GOPS zapewnia osobom samotnym, przewlekle chorym, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania. Ta forma pomocy pozwala pozostać osobie starszej w jej naturalnym środowisku. Usługi opiekuńcze są finansowane ze środków własnych gminy i należą do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym.

GOPS realizuje także w ramach Korpusu Wsparcia Seniorów 2022 program „Teleopieki”, który ma na celu poprawę bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych poprzez dostęp do tzw. „opieki na odległość”. Są to opaski bezpieczeństwa wyposażone w funkcje monitorujące podstawowe czynności życiowe oraz umożliwiające komunikowanie się z centrum obsługi i opiekunami. Nasi mieszkańcy korzystają z systemu teleopieki już od 2017 roku. Wielokrotnie uzyskaliśmy potwierdzenie słuszności wprowadzenia tej usługi na naszym terenie, gdyż ratowała ona życie samotnym seniorom.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gołuchowie w partnerstwie z Fundacją AKME realizował projekt „Krąg Usług Wsparcia w Gminie Gołuchów” w ramach Poddziałania 7.2.2 „Usługi społeczne i zdrowotne – projekty konkursowe” Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020. Celem projektu była poprawa dostępu do usług społecznych 120 mieszkańcom gminy Gołuchów, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poprzez objęcie ich działaniami w zakresie wsparcia społecznego, rehabilitacyjnego oraz specjalistycznego. Wsparcie kierowane było również do 40 osób z otoczenia – członków gospodarstw domowych sprawujących opiekę nad osobą niesamodzielną (niepełnosprawną).

GOPS przystąpił również do programu „Wspieraj Seniora” ogłoszonego przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej. Celem programu jest zapewnienie usług wsparcia seniorów w wieku 70 lat i więcej, którzy w obowiązującym stanie epidemii zdecydowali się na pozostanie w domu. Usługa wsparcia polegała w szczególności na dostarczeniu zakupów obejmujących artykuły podstawowej potrzeby, w tym artykuły spożywcze oraz środki

W przyszłości szczególną uwagę będzie należało zwrócić na pomoc i aktywizację osób w okresie późnej dorosłości. Należy dołożyć wszelkich starań, aby ograniczyć marginalizację i wykluczenie tej grupy mieszkańców z życia społecznego. Działania w głównej mierze należy ukierunkować na wsparcie osób starszych w środowisku zamieszkania, oferując

szeroki wachlarz usług socjalnych, gdyż zmiany związane z wiekiem prowadzą do ograniczenia samodzielności, utraty poczucia bezpieczeństwa i wynikającej z niej niemożności podejmowania samodzielnych decyzji. Zawęża się własny horyzont patrzenia na świat, zmniejsza się sprawność intelektualna, stary człowiek czuje się zagubiony. Bardzo często poczucie zagubienia wynika po prostu z lęku, trosk i osamotnienia.

GOPS zapewnia osobom samotnym, przewlekle chorym, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania. Ta forma pomocy pozwala pozostać osobie starszej w jej naturalnym środowisku. Usługi opiekuńcze są finansowane ze środków własnych gminy i należą do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym.

Tabela 6. Osoby z niepełnosprawnością w gminie Gołuchów w latach 2020-2022

Osoby z niepełnosprawnością w gminie Gołuchów w latach 2020-2022					
2020		2021		2022	
Dzieci	Dorośli	Dzieci	Dorośli	Dzieci	Dorośli
33	60	35	55	30	61
Razem: 93		Razem: 90		Razem: 91	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Pleszewie

Tabela 7. Ilość osób pobierających zasiłek pielęgnacyjny w latach 2020-2022

Ilość osób pobierających zasiłek pielęgnacyjny w latach 2020-2022		
2020	2021	2022
405	410	420

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS Gołuchów

Na podstawie tabeli nr 7 wynika, że ilość osób pobierających zasiłek pielęgnacyjny co roku wzrasta. W 2022 roku liczba ta wynosiła 420 osób.

4.2. Wielopropblematowość, bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz problemy opiekuńczo- wychowawcze rodzin objętych pomocą społeczną

Rolą każdej rodziny jest zapewnienie dziecku opieki, gdyż z racji wieku nie jest ono w stanie samodzielnie sobie jej zapewnić oraz jego wychowanie w celu przygotowania dziecka do życia w społeczeństwie. Rodzina jednak nie zawsze prawidłowo wykonuje powyższe zadania,

przepisy Ustawy o pomocy społecznej wskazują zwłaszcza na rodziny niepełne i wielodzietne.

Bezradność występować może także w kwestii prowadzenia gospodarstwa domowego - problem z zapewnieniem żywności, odzieży, mieszkania itp. Bezradności tej nie należy jednak mylić z problemem posiadania przez rodzinę niewystarczających środków finansowych na zabezpieczenie tych potrzeb, gdyż w tym wypadku niezaspokojenie ich nie musi występować w parze z nieprawidłowym pełnieniem funkcji opiekuńczo-wychowawczych. O bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego powinno mówić się w odniesieniu do rodzin, które posiadają wystarczające środki finansowe na zabezpieczenie podstawowych potrzeb, lecz środkami tymi dysponują w nieodpowiedni sposób.

W obszarze posiadanego przez rodzinę problemu opiekuńczo-wychowawczego inicjatorem podejmowanych działań jest zazwyczaj nie sam wnioskodawca, lecz pracownik socjalny, który zauważa problem przeprowadzając w rodzinie rodzinny wywiad środowiskowy.

Informację o tym, że dana rodzina nieprawidłowo wypełnia funkcję opiekuńczo-wychowawczą może przekazać do Ośrodka Pomocy Społecznej także inna osoba ze społeczności lokalnej. Jeżeli rodzina sama stwierdza, że ma deficyty w należytej opiece i wychowaniu dziecka, może oczywiście osobiście zgłosić po pomoc społeczną.

Jedną z form pomocy, jaką może zaproponować pracownik socjalny takiej rodzinie, jest wsparcie asystenta rodziny. Rodzina może wyrazić zgodę na wsparcie jej przez asystenta, może także odmówić. Pracownik socjalny po dokonaniu analizy występującego w rodzinie problemu, określeniu przyczyn jego występowania, zaznaczeniu możliwości posiadanych przez rodzinę do pokonania problemu tworzy plan pomocy. W ramach pracy socjalnej wdraża utworzony plan pomocy, wspiera rodzinę i towarzyszy jej na każdym etapie pokonywania problemów.

Tabela 8. Ilość rodzin oraz dzieci objętych wsparciem asystenta rodziny od 2019-2022 roku

Ilości rodzin oraz dzieci objętych wsparciem asystenta rodziny od 2019 -2022 roku.		
Rok	Ilość rodzin	Ilość dzieci
2019	13	32
2020	12	30
2021	9	17

2022	13	23
-------------	----	----

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS Gołuchów

Na sytuację dzieci w rodzinach mają problemy okołorozwodowe. Sytuację tych dzieci przedstawia poniżej zamieszczona tabela.

Tabela 9. Ilość małżeństw oraz rozwodów w okresie od 2019-2022

Ilość małżeństw oraz rozwodów w okresie od 2019-2022		
Rok	Ilość zawartych małżeństw	Ilość rozwodów
2019	91	19
2020	83	19
2021	81	11
2022	85	26

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Gołuchowie

4.3. Zagrożenie wykluczeniem i wykluczenie społeczne

Ubóstwo

Pojęcie ubóstwa w świadomości społecznej oznacza brak dostatecznych środków materialnych do życia i pojmowane jest jako bieda oraz niedostatek. Miarą granicy ubóstwa jest kwota tzw. kryterium dochodowego uprawniająca do ubiegania się o przyznanie świadczeń z pomocy społecznej, która od 1 stycznia 2022 roku wynosi 776 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 600 zł dla osoby w rodzinie.

Na przestrzeni ostatnich czterech lat ilość mieszkańców gminy korzystająca z pomocy społecznej z powodu ubóstwa sukcesywnie spada, co jest spowodowane z jednej strony niską stopą bezrobocia, co powoduje, że nie przybywa nowych osób kwalifikujących się do świadczeń. Z drugiej strony rosnąca płaca minimalna powoduje, że coraz więcej osób przekracza próg dochodowy.

Ubóstwo jest zjawiskiem o tyle niebezpiecznym, że zwiększa dystans pomiędzy poszczególnymi warstwami społecznymi, powoduje niemożność zaspokojenia potrzeb jednostki i rodzinie, co często prowadzi do frustracji. Zubożenie najczęściej jest konsekwencją indywidualnych, trudnych sytuacji życiowych spowodowanych między innymi:

- bezrobociem,

- niepełnosprawnościami, w tym sprzężonymi (neurologicznymi, ruchowymi, narządów wzroku i słuchu, intelektualnymi, psychicznymi, układu oddechowo-kръżeniowego i innymi),
- długotrwałą przewlekłą chorobą,
- samotnym wychowywaniem dzieci lub sieroctwem biologicznym,
- wielodzietnością,
- uzależnieniami, w tym: od alkoholu, narkotyków, hazardu,
- samotnością osób o najniższym uposażeniu (zjawisko to najczęściej dotyka emerytów i rencistów),
- zadłużeniem.

W wielu sytuacjach wymienione wyżej sytuacje trudne nie występują pojedynczo, ale często są powiązane z innymi, nawarstwiają się, stawiając jednostkę i rodzinę w bardzo trudnej sytuacji materialno-bytowej i społecznej.

Obok ubóstwa równie niebezpiecznym zjawiskiem jest zjawisko wykluczenia społecznego. Wykluczenie społeczne to sytuacja uniemożliwiająca lub w sposób znaczny utrudniająca jednostce (osobie) lub grupie zgodnie z prawem pełnienie ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych infrastruktury społecznej – gromadzenie zasobów i zdobywanie dochodów w godny sposób.

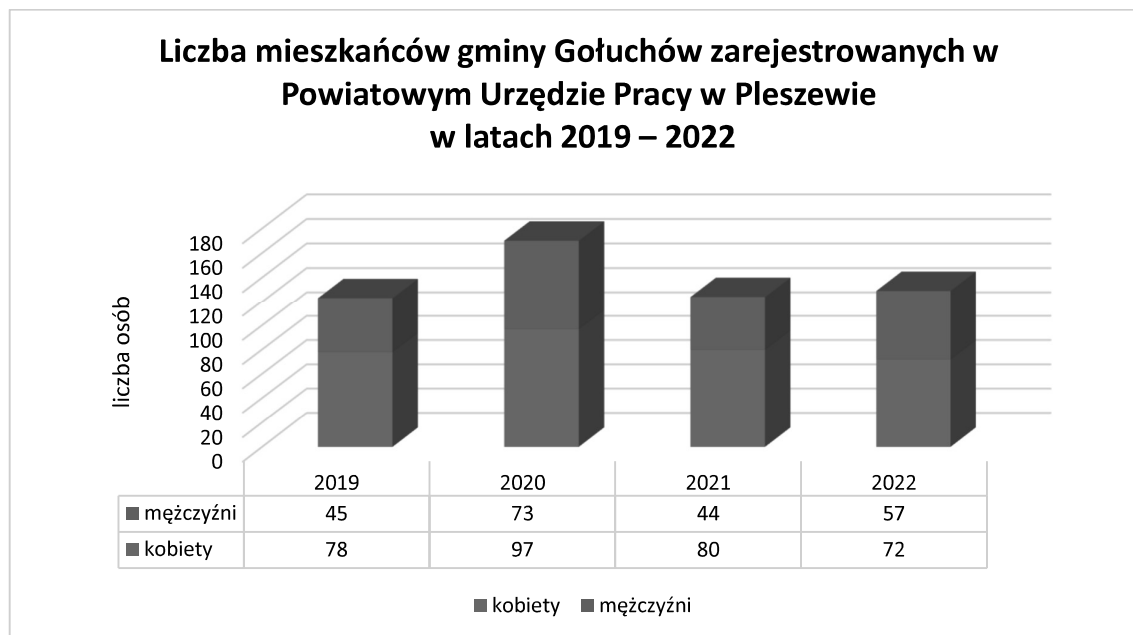
Wykluczenie społeczne to brak lub ograniczenie możliwości uczestniczenia, wpływania i korzystania z podstawowych instytucji publicznych i organizacji, które powinny być dostępne dla wszystkich, a w szczególności dla osób ubogich. Dotyczy osób i rodzin czy też grup ludności, które:

- żyją w niekorzystnych warunkach materialnych (ubóstwo),
- nie posiadają odpowiednich kwalifikacji umożliwiających im wejście na rynek pracy, założenie rodziny, czy też utrudniają dostosowanie się do zmieniających się warunków społeczno- ekonomicznych,
- posiadają cechy utrudniające im korzystanie z powszechnych (codziennych) zasobów społecznych na skutek niepełnosprawności, uzależnienia, długotrwałej choroby, uzależnień, czy innych cech indywidualnych,
- są przedmiotem niszczącego działania innych osób: przemocy, agresji.

4.4. Rynek pracy i bezrobocie

Liczba bezrobotnych w gminie Gołuchów na koniec 2022 roku wynosiła 129 osób w tym 72 kobiety i 57 mężczyzn. Liczba ta od 2019 roku do 2022 roku raz malała raz rosła, co dowodzi, że rynek pracy w ostatnim czasie stał się niestabilny, przedstawia to wykres 5.

Wykres 5. Liczba mieszkańców gminy Gołuchów zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Pleszewie w latach 2019 – 2022. Stan na koniec grudnia każdego roku.

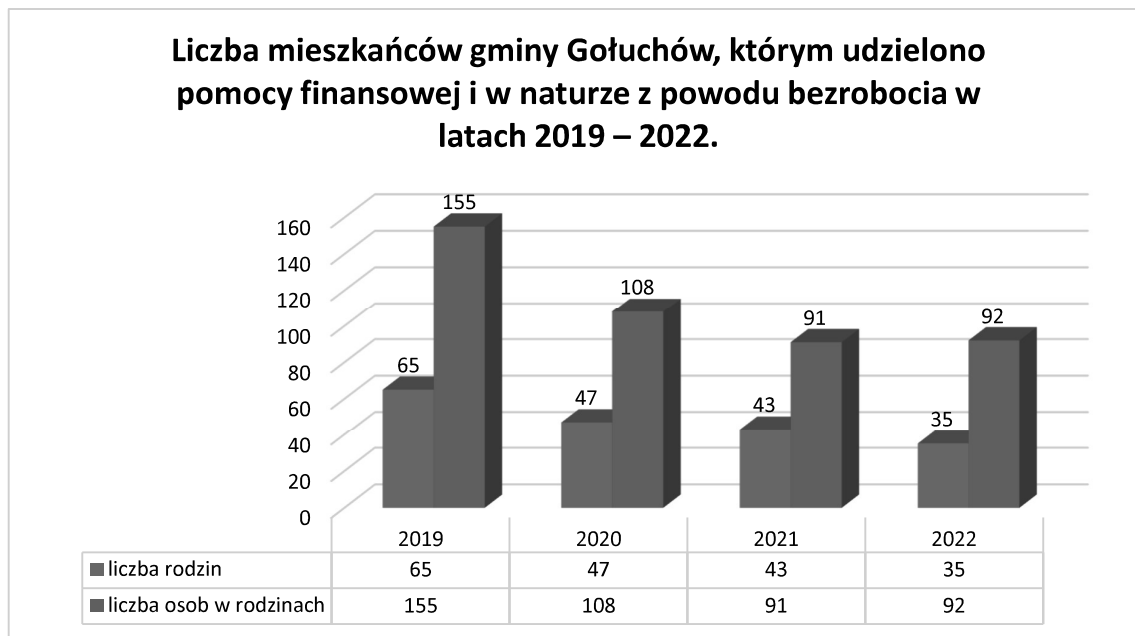
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Pleszewie

Z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Pleszewie wynika, że w 2022 roku największą grupę osób bezrobotnych stanowią osoby długotrwale bezrobotne (pozostające bez pracy dłużej niż 12 miesięcy) – 40 osoby. Wśród zarejestrowanych bezrobotnych 53 osoby są młode do 30 roku życia.

Według danych GUS w 2022 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Gołuchów wyniosło 5.559,50 zł, co odpowiada 82,90 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Gołuchów 881 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 298 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy. 42,4% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Gołuchów pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo) 31,4 % w przemyśle i budownictwie, a 17,2 % w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie, gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,2% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Od 2019 do 2022 roku liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu bezrobocia sukcesywnie maleje, co przedstawia wykres 6.

Wykres 6. Liczba mieszkańców gminy Gołuchów, którym udzielono pomocy finansowej i w naturze z powodu bezrobocia w latach 2019 – 2022.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w sprawozdaniu MRPiPS-03 z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gołuchowie

Szczególnie długotrwałe bezrobocie może mieć znaczący wpływ na zachowania patologiczne. Do takich niepokojących zjawisk należy zaliczyć alkoholizm i przemoc w rodzinie. Osoba pozostająca bez pracy generuje negatywne emocje, które z kolei są przenoszone na najbliższych, a następnie na środowisko w miejscu zamieszkania.

Z powyższych danych wynika, że programami aktywizującymi osoby bezrobotne powinny zostać objęte osoby długotrwałe pozostające bez pracy oraz osoby z najniższym wykształceniem z uwzględnieniem podniesienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych.

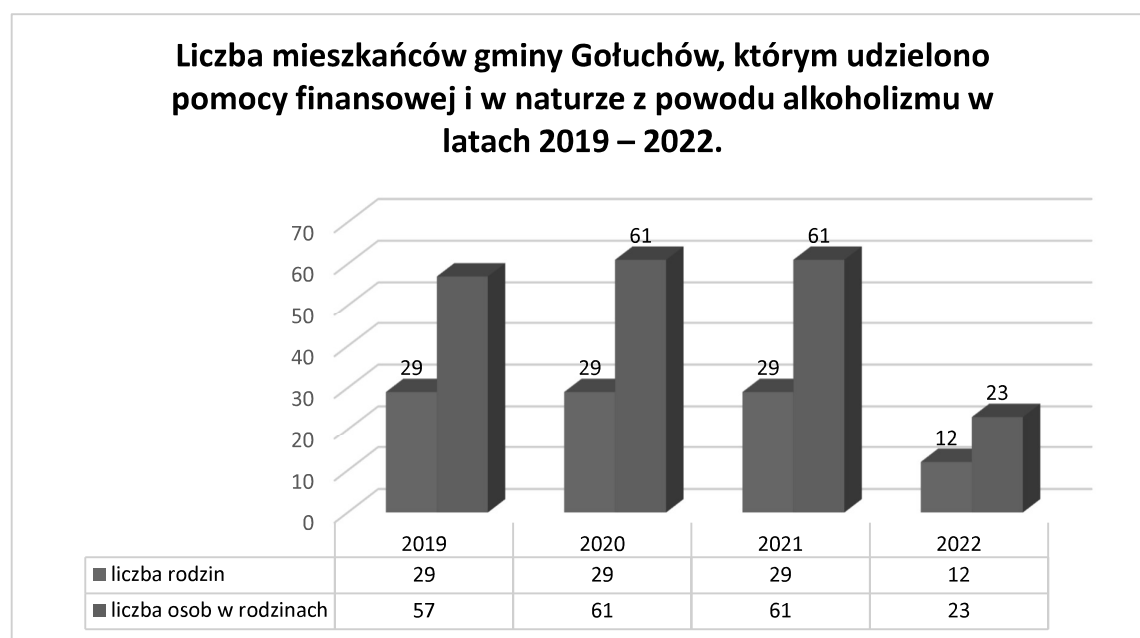
Uzależnienia

Alkoholizm i narkomania są problemami społecznymi, które powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Wpływają negatywnie na poczucie bezpieczeństwa społecznego, ogólny stan zdrowia osób uzależnionych i ich rodzin, relacje rodzinne i międzyludzkie. Wśród przyczyn popadania w alkoholizm zasadniczą rolę odgrywają

uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych, utrata zatrudnienia.

Alkoholizm jest zjawiskiem, które dotyka wielu mieszkańców gminy w różnym wieku, niezależnie od miejsca zamieszkania, płci, wykształcenia. Wykres 6 przedstawia liczbę mieszkańców gminy Gołuchów, którym udzielono pomocy finansowej i w naturze z powodu alkoholizmu, jak widać od paru lat jest na tym samym poziomie. Uzależnienie jest chorobą, którą można zatrzymać, ale nie wyleczyć. Dlatego w terminologii psychologicznej znajdujemy określenie „trzeźwy alkoholik”, a nie „były alkoholik”. Proces uzależnienia jest nieodwracalny, co nie oznacza braku możliwości powrotu do trzeźwego życia. Nie wystarczy jednak w tym celu przestać pić. Leczenie polegające głównie na terapii, w warunkach ambulatoryjnych i stacjonarnych, jest procesem długotrwałym, tak jak długotrwałym procesem jest rozwój uzależnienia.

Wykres 7. Liczba mieszkańców gminy Gołuchów, którym udzielono pomocy finansowej i w naturze z powodu alkoholizmu w latach 2019 – 2022.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w sprawozdaniu MRPiPS-03 z GOPS w Gołuchowie

Nadużywanie alkoholu jest dla osób uzależnionych i ich rodzin przyczyną wielu problemów, wśród których na szczególną uwagę zasługują: problemy zdrowotne, materialne, zawodowe i wychowawcze. Uzależnienie jest przyczyną zaburzenia relacji między członkami

rodziny, często bywa przyczyną agresji i stosowania przemocy wobec najbliższych członków rodziny, stosowania niewłaściwych metod wychowawczych wobec dzieci, kryzysu w rodzinie, w konsekwencji może doprowadzić do rozpadu rodziny.

Zgodnie z zapisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi udzielanie pomocy rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, w szczególności ochrona przed przemocą w rodzinie należy do zadań własnych gminy.

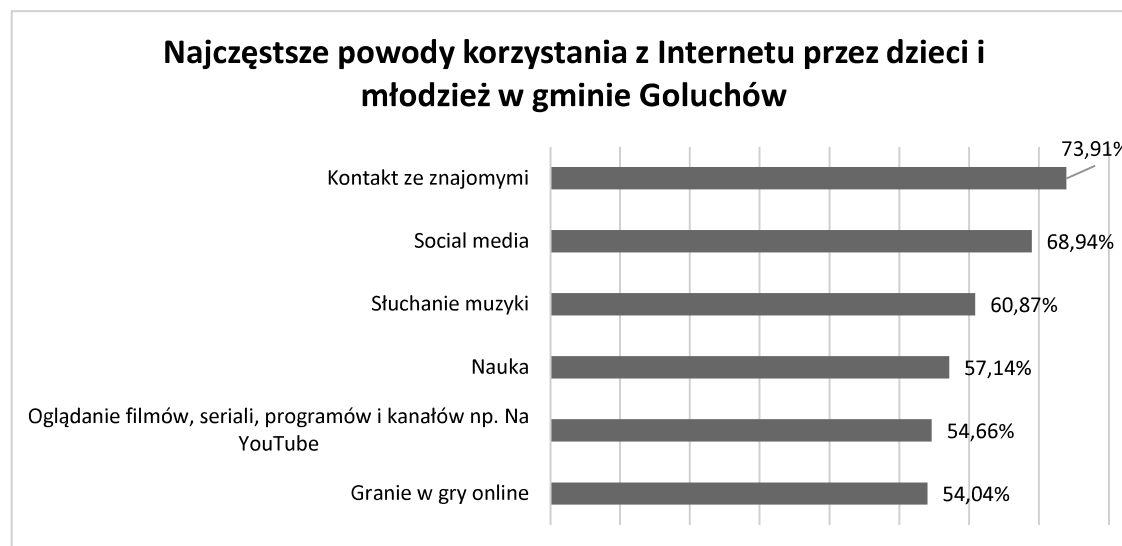
Narkomania jest terminem odnoszącym się do określenia uzależnienia od substancji psychoaktywnych, które wykazują bezpośredni i wyraźny wpływ na układ nerwowy, prowadząc do silnych zmian w sferze emocjonalnej, poznawczej i w zachowaniu (wg Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób (ICD). Szczególnie niebezpieczny czas, w którym człowiek jest podatny na różnego rodzaju uzależnienia to adolescencja. Okres dojrzewania wiąże się z eksperymentowaniem w zakresie rzeczywistości i własnego ciała, co czasem prowadzi do destrukcji własnej osoby.

Nastolatki zwykle nie zdają sobie sprawy z konsekwencji zażywania narkotyków, ulegając namowom dealerów, którzy liczą jedynie na korzyści finansowe. Często narkotyki traktuje się jako sposób na trudności życiowe, tymczasem środki odurzające nie rozwiązują żadnych problemów, dając jedynie wrażenie błahości i nieistotności spraw. Prowadzi to do schematu błędnego koła – narkotyki zaczynają pogłębiać już istniejące problemy i generować zupełnie nowe trudności.

Terminem „uzależnienia behawioralne” określa się formy zaburzeń (nałogów) nie związanych z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, a z niekontrolowanym wykonywaniem pewnych czynności. Formalnie, do grupy tych zaburzeń możemy zaliczyć jedynie zaburzenie uprawiania hazardu, natomiast nieformalnie – szereg zachowań, które stanowią przejaw patologii ze względu na intensywność ich podejmowania (i na konsekwencje, jakie ponosi jednostka), a nie sam fakt angażowanie się w nie. To właśnie odróżnia tzw. uzależnienia behawioralne od zachowań problemowych czy ryzykownych, do których możemy zaliczyć np. porzucanie szkoły. Zatem, poza uprawianiem hazardu, do tzw. uzależnień behawioralnych należą również zachowania przystosowawcze, np. robienie zakupów czy uprawianie ćwiczeń fizycznych, korzystanie z mediów społecznościowych czy gier komputerowych jeśli wykonywane są kompulsywnie i niosą negatywne konsekwencje dla jednostki i jej otoczenia. Z badań GKRPA przeprowadzonych w 2023 r. na uczniach szkół podstawowych w Gminie Gołuchów wynika, że najwięcej uczniów korzysta z internetu

w celu kontaktów ze znajomymi jest to 73,91 %, 68,94 % korzysta ze socjał mediów, a 60,87% słucha muzyki. Poniżej przedstawiony jest rozkład najczęstszych powodów korzystania przez dzieci i młodzież z internetu co prowadzi do zagrożenia w sieci.

Wykres 8. Najczęstsze powody korzystania z Internetu przez dzieci i młodzież w gminie Goluchów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GKRPA

Najczęściej stosowanym działaniem mającym na celu przeciwdziałanie alkoholizmowi, narkomanii i uzależnieniom behawioralnym i ich ograniczeniu jest profilaktyka, która ma na celu m.in. informowanie o szkodliwych następstwach uzależnień. Tylko właściwie dobrane programy profilaktyczne mogą się przyczynić do odrzucenia niewłaściwych zachowań. Powinny one ukazywać postawy społecznie akceptowane, wzorce alternatywne wobec subkultury alkoholowej i narkomańskiej. Wobec tego programy profilaktyczne nie powinny się koncentrować na straszaniu i proponowaniu abstynencji, ale na informowaniu o mechanizmach uzależnienia, na rozwijaniu umiejętności odpowiedzialnego podejmowania decyzji, a także umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych oraz na sprzyjaniu rozwojowi osobowości.

5. Formy świadczonej pomocy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gołuchowie

5.1. Informacje ogólne

Celem pomocy społecznej jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Prawo do świadczeń z pomocy społecznej uwarunkowane jest wykazaniem się własną aktywnością w zakresie zaspokajania swych potrzeb życiowych. Pomoc społeczna nie może stanowić stałego źródła utrzymania, zwłaszcza, jeśli chodzi o osoby, które mają wszelkie warunki ku temu, aby podjąć pracę. Zakłada się, że pomoc społeczna powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego uaktywnienia się osoby korzystającej ze świadczeń, a także jej integracji ze środowiskiem.

Adresatami pomocy społecznej są obywatele Polski i cudzoziemcy posiadających prawo stałego pobytu lub status uchodźcy, zamieszkujący i przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej a także obywatele Ukrainy, którzy wjechali na terytorium RP w związku z konfliktem zbrojnym okresie od 24 lutego 2022 roku. i deklarują chęć pobytu w Polsce i posiadają numer Pesel.

Osoby i rodziny, które korzystają z pomocy społecznej obowiązane są do współudziału w rozwiązywaniu swoich trudnych sytuacji życiowych przy wsparciu ze strony pracownika socjalnego.

Jednym z głównych celów prowadzonej polityki społecznej powinno być, zatem wyrobienie umiejętności społecznych w takim zakresie, aby mieszkańcy potrafili samodzielnie rozwiązywać pojawiające się przed nimi problemy i zagrożenia, a instytucje państwowe i samorządowe winny pełnić wobec jednostek, rodzin i organizacji społecznych jedynie rolę pomocniczą.

5.2. Zasady udzielania świadczeń z pomocy społecznej

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje zgodnie z art. 8 ust. 1 pkt. 1, 2, 3 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 776 złotych miesięcznie,

- osobie w rodzinie, w której dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 600 złotych miesięcznie,
- rodzinie, której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych w art.7 pkt. 2 – 15 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku lub innych okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy społecznej a określone innymi ustawami (COVID, specustawa.)

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń,
- pracy socjalnej,
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej,
- realizacji zadań wynikających z rozeznania potrzeb społecznych,
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej w samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Świadczenia pomocy społecznej udzielane są na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela bądź innej osoby, za zgodą zainteresowanego, lub na wniosek przedstawiciela ustawowego. Pomoc może być także udzielona z urzędu. Rodzina lub osoba zgłasza się po pomoc do OPS w miejscu zamieszkania. Decyzje o przyznaniu lub odmowie przyznania pomocy wymagają przeprowadzenia uprzednio wywiadu środowiskowego (rodzinnego) przez pracownika socjalnego.

Pomocy społecznej na zasadach określonych w ustawie udziela się osobom i rodzinom, w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych, braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo –wychowawcze, trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego,

alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

5.3. Świadczenia pomocy społecznej

Zgodnie z zapisem art. 36 ustawy o pomocy społecznej, świadczeniami z pomocy społecznej są: świadczenia pieniężne i świadczenia niepieniężne. Do pomocy finansowej zaliczamy: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy, zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie się, pomoc dla rodzin zastępczych, pomoc na usamodzielnienie się oraz na kontynuowanie nauki, świadczenia pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla uchodźców. Natomiast do świadczeń niepieniężnych: pracę socjalną, bilet kredytowy, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składki na ubezpieczenie społeczne, pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie się, sprawienie pogrzebu, poradnictwo specjalistyczne, interwencja kryzysowa, schronienie, posiłek, niezbędne ubranie, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy, specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia, mieszkanie chronione, pobyt i usługi w domu pomocy społecznej, opiekę i wychowanie w rodzinie zastępczej i placówce opiekuńczo-wychowawczej, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych, szkolenia, poradnictwo rodzinne i terapia rodzinna prowadzone przez ośrodki adopcyjno-opiekuńcze. Ponadto ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku określa szczegółowo zakres zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym oraz zadania własne gminy.

Tabela 10. Udzielone świadczenia w ramach zadań własnych gminy w latach 2019 – 2022

Stan na 31 grudnia		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Kwota świadczeń w zł
2019		432	930	606 646
w tym	Zasiłki stałe	36	48	196 372
	Zasiłki okresowe	30	70	47 192
	Schronienie	1	1	1 944
	Posiłek	76	319	155 194

	Usługi opiekuńcze	25	29	32 580
	Zdarzenie losowe	1	4	5 000
	Inne zasiłki celowe i w naturze	263	459	168 364
2020		396	912	627 812
w tym	Zasiłki stałe	38	52	210 145
	Zasiłki okresowe	27	72	50 168
	Schronienie	3	3	8 823
	Posiłek	58	231	127 963
	Usługi opiekuńcze	25	25	30 934
	Zdarzenie losowe	0	0	0
	Pogrzeb	0	0	0
	Inne zasiłki celowe i w naturze	245	529	199 779
2021		174	409	575 931
w tym	Zasiłki stałe	34	49	192 070
	Zasiłki okresowe	31	69	53 549
	Schronienie	2	2	15 645
	Posiłek	48	184	141 170
	Usługi opiekuńcze	18	19	27 978
	Zdarzenie Losowe	2	6	10 500
	Pogrzeb	1	1	2 650
	Inne zasiłki celowe i w naturze	137	328	132 369
2022		163	378	525 158
w tym	Zasiłki stałe	28	37	160 116
	Zasiłki okresowe	28	65	58 664
	Schronienie	2	2	17 080
	Posiłek	49	188	119 275
	Usługi opiekuńcze	24	25	58 108
	Zdarzenie losowe	1	5	7 850
	Pogrzeb	2	2	6 560
	Inne zasiłki celowe i w naturze	101	211	97 505

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gołuchowie

Przedstawione powyżej tabelaryczne zestawienia wskazują dane dotyczące ilości rodzin i osób w tych rodzinach korzystających z poszczególnych świadczeń pomocy społecznej oraz wypłaconych kwot w latach 2019 – 2022. Z analizy poszczególnych tabel wynika, że w okresie 2019 – 2022 mamy do czynienia z tendencją spadkową klientów GOPS w

Gołuchowie i tym samym ze zmniejszeniem wydatków na świadczenia z pomocy społecznej. W 2019 roku z pomocy Ośrodka skorzystały 334 rodziny a udzielona im pomoc finansowa i w naturze opiewała na kwotę 606 646, 00 zł. A w 2020 roku tylko 163 rodziny skorzystały ze wsparcia na łączną kwotę 525 158,00 zł. Z powyższych danych wynika, że liczba korzystających rodzin zmalała o ok. 51%, natomiast wydatki na świadczenia zmalały o ok. 13%.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gołuchowie realizuje również pomoc w formie kierowania osób do domu pomocy społecznej i ustalania odpłatności za ich pobyt w tych placówkach. Pobyt w domu pomocy społecznej jest odpłatny. Mieszkaniec ponosi odpłatność w wysokości 70 % dochodu, natomiast rodzina i gmina do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca DPS.

Tabela 11. Odpłatność gminy za pobyt w domach pomocy społecznej w latach 2019 – 2022

Rok	Ilość osób przebywających w DPS	Kwota odpłatności gminy
2019	14	421 689
2020	15	472 042
2021	13	561 951
2022	12	523 867

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS Gołuchów

Powyższa tabela przedstawia zmianę ilości osób przebywających w DPS oraz zmianę kosztów poniesionych przez gminę w latach 2019 – 2022. Z zestawienia wynika, że liczba osób przebywających w DPS maleje, natomiast koszt związany z utrzymaniem mieszkańców jest coraz wyższy.

5.4. Działania dodatkowe prowadzone przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi szereg działań pomocowych, aktywizacyjnych i integracyjnych zarówno w stosunku do rodzin i osób objętych pomocą społeczną, jak i grup narażonych na marginalizację, wykluczenie oraz patologie społeczne, a także na rzecz społeczności lokalnej. Działania zostały przedstawione w tabeli.

Tabela 12. Dodatkowe działania pomocowe podejmowane przez GOPS Gołuchów w latach 2019 – 2022

2019	Partnerska współpraca z Fundacją AKME realizująca projekt pn. „Krań usług wsparcia w Gminie Gołuchów” w ramach Poddziałania 7.2.2 „Usługi Społeczne
------	---

	i zdrowotne” – projekty konkursowe WPRO na lata 2014-2020
	Solidarnościowy Fundusz Wsparcia osób niepełnosprawnych na realizacji specjalistycznych usług opiekuńczych
	Organizacja spotkań członków Zespołu ds. Polityki Senioralnej Gminy Gołuchów
	Dyżury pracowników Ośrodka w „Punkcie Obsługi Klienta w Kościelnej Wsi”
	Organizacja spotkania wigilijnego dla osób samotnych
	Realizacja Programu „Posiłek w szkole i w domu”.
2020	Partnerska współpraca z Fundacją AKME realizująca projekt pn. „Krąg usług wsparcia w Gminie Gołuchów” w ramach Poddziałania 7.2.2 „Usługi Społeczne i zdrowotne” – projekty konkursowe WPRO na lata 2014-2020
	Dyżury pracowników Ośrodka w „Punkcie Obsługi Klienta w Kościelnej Wsi”
	Organizacja spotkań członków Zespołu ds. Polityki Senioralnej Gminy Gołuchów
	Realizacja projektu „Krąg Usług Wsparcia” w Gminie Gołuchów
	Promowanie działań „Twój Parasol”
	Organizacja zbiórki publicznej na rzecz wsparcia leczenia osoby potrzebującej
	Program MRPiPS „Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych w Gminie Gołuchów”
	Podejmowanie działań w związku z sytuacją epidemiologiczną związaną z koronawirusem (akcja szczepień, porad psychologicznych, broszura informatyczna, przygotowanie maseczek, pomoc w zakupach)
	Przystąpienie do Programu „Wspieraj Seniora”
	Promowanie działań w kampanii na rzecz zdrowia psychicznego #PrawdziwiLudzie
	Koordinacja w przekazaniu podarunków od Firmy Budowlanej dla potrzebujących rodzin z terenu Gminy Gołuchów

	Zastąpienie „Tradycyjnego Spotkania Wigilijnego” przygotowaniem paczek świątecznych, które zostały rozwieszone podopiecznym przez pracowników tutejszego Ośrodka
	Współpraca z Fundacją Pomocy Dzieciom Humana
	Promocja Akcji „Przełącz swój 1% podatku mieszkańcom Gminy Gołuchów”
	Realizacja Programu „Posiłek w szkole i w domu”
2021	Wsparcie programu „Wspieraj Seniora 2021”
	Powierzenie grantu na realizację projektu „STOPP COVID -19. Bezpieczne systemy społeczne w Wielkopolsce.
	„Kąg Usług Wsparcia w Gminie Gołuchów” realizowanego w partnerstwie z Fundacją AKME w ramach Wielkopolskiego Programu Operacyjnego na lata 2014-2022 współfinansowanego w Europejskiego Funduszu Społecznego (biofeedback, wyjazd do Dymaczewa)
	Pomoc w organizowaniu transportu mieszkańcom gminy w celu skorzystania ze szczepień przeciwko wirusowi SARS-COV-2
	Promowanie punktów nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego
	Organizacja spotkań członków zespołu ds. polityki senioralnej
	Udział Ośrodka w reportażu podsumowującym Projekt „STOP COVID -19” Bezpiecznie systemy społeczne w Wielkopolsce
	Promowanie zbiórki publicznej na rzecz wsparcia leczenia osoby potrzebującej
	Zastąpienie „Tradycyjnego Spotkania Wigilijnego” przygotowaniem paczek świątecznych, które zostały rozwieszone podopiecznym przez pracowników tutejszego Ośrodka
	Koordinacja w przekazaniu podarunków od Firmy Budowlanej dla potrzebujących rodzin z terenu Gminy Gołuchów
	Pomoc poszkodowanym w pożarze domu w miejscowości Bogusławice
	Realizacja Programu „Posiłek w szkole i w domu”

2022	Koordinacja niesienia pomocy na rzecz obywateli Ukrainy. Zbiórka produktów i środków dla potrzebujących przy współpracy z lokalnymi szkołami
	Współpraca z Fundacją Wsparcia Wsi i Narodowym Bankiem Polskim w ramach szkolenia ABC PRZEDSIĘBIORCZOŚCI V Edycja finansowa dla mieszkańców wsi i małych miast
	Realizacja Programu Resortowego MRPiPS „Opieka wychowawcza”
	Spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego
	Koordinacja w przekazaniu podarunków od Firmy Budowlanej dla potrzebujących rodzin z terenu Gminy Gołuchów
	Organizacja spotkania wigilijnego dla osób samotnych
	Realizacja zadania zleconego - dodatek węglowy
	Realizacja zadania zleconego – dodatek osłonowy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gołuchowie

6. Analiza SWOT

6.1. Wprowadzenie

Analiza SWOT jest skuteczną i racjonalną metodą pozwalającą na identyfikację słabych i silnych stron obszaru pomocy społecznej w Gminie Gołuchów oraz szans i zagrożeń, jakie są z nim związane. W rezultacie analiza SWOT jest użytecznym instrumentem pozwalającym na wielowymiarową ocenę aktualnego stanu pomocy społecznej gminy. Jednocześnie analiza stanowi adekwatny punkt wyjścia do definiowania właściwych kierunków rozwoju. Dodatkowo przedmiotowa analiza ujawnia obszary wymagające poprawy w funkcjonowaniu Gminy. Na nazwę analizy (SWOT) składają się litery będące pierwszymi literami każdej z angielskich nazw elementów tej analizy. Są to odpowiednio: S – Strengths (mocne strony), W – Weaknesses (słabe strony), O – Opportunities (szanse), T – Threats (zagrożenia).

Analizę SWOT oparto na wyodrębnionych czynnikach mających wpływ na rozwój sfery społecznej. Treść analizy jest z natury szersza niż wyspecyfikowane czynniki rozwojowe, gdyż obejmuje ona również nie tylko pola działań polityki społecznej, lecz również

uwzględnia efekty tych działań np. stan rozwoju systemu opieki społecznej, w tym poziom rozwoju instytucji realizujących politykę społeczną władz samorządowych. Definiowanie szans i zagrożeń oparte zostało na zestawieniu mocnych i słabych stron. Innymi słowy szanse i zagrożenia stanowią pochodną wielu czynników. Są też obciążone pewnym subiektywnym podejściem do oceny, osób i grup środowiskowych, uczestników procesu konsultacji społecznych, co zawsze jest nieuniknione w przypadku konieczności wyboru kluczowych czynników dla rozwoju danej sfery, w warunkach istnienia wielu kryteriów oceny.

Mocne cechy polityki społecznej gminy są czynnikami pozytywnymi z punktu możliwości rozwoju społeczno-gospodarczego wywołanego m.in. realizacją strategii społecznej gminy i działań dla aktywizacji społecznej i gospodarczej mieszkańców. Rozwój jest tu traktowany jako wszelkie pozytywne zmiany w systemie opieki społecznej wywołane podjęciem działań zawartych w Strategii.

6.2. Analiza SWOT

W oparciu o diagnozę sytuacji społecznej w gminie Gołuchów można wskazać najważniejsze dla lokalnej społeczności problemy

Tabela 13. Analiza SWOT gminy Gołuchów

UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE	
Mocne strony	Słabe strony
• bogactwo, różnorodność i wysoka jakość zasobów przyrodniczych i krajobrazowych, • potencjał rolniczy (znaczący udział gruntów o wysokiej przydatności rolniczej), • bardzo dobre warunki hydrograficzne tworzące warunki do wykorzystania ich w turystyce, • uczestnictwo pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Gołuchowie w dużej liczbie szkoleń • stowarzyszenia działające w gminie, • zapewnienie opieki nad dziećmi do lat 3 oraz dla dzieci w wieku	• brak liderów społecznych. • starzenie się społeczeństwa, • niewystarczająca oferta usług dla osób z niepełnosprawnością i ich rodzin, • niewystarczająca infrastruktura placówek stacjonarnych dla osób w wieku poprodukcyjnym, • występowanie wielopropblemowości w rodzinach objętych pomocą społeczną , • zmniejszająca się liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, • brak mieszkań socjalnych, • niewystarczająca liczba mieszkań komunalnych,

przedszkolnym • rozwinięty system oświaty podstawowej • dobra współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego, • promowanie gminy poprzez imprezy lokalne i ponadlokalne, • rozwój i wzmocnienie usług społecznych – realizacja nowych zadań (usługi opieki wytchnieniowej, usługi rehabilitacji w miejscu zamieszkania) • rozwój niematerialnych form pomocy, ze szczególnym uwzględnieniem przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, • obniżający się poziom bezrobocia, • napływ inwestorów i powstanie nowych, dużych zakładów pracy, • Warsztat Terapii Zajęciowej – placówka pobytu dziennego dla osób niepełnosprawnych, • Centrum Rehabilitacji Rolników działające na terenie gminy, • rozszerzająca się oferta kulturalna.	• zwiększające się zjawisko przemocy domowej, • bezradność opiekuńczo-wychowawcza rodzin, • niewystarczająca ilość miejsc w żłobku, • nowe zadania gmin zlecane bez pokrycia finansowego ze środków centralnych, • brak mieszkań treningowych i wspomaganych, • zwiększające się zjawisko alkoholizmu, • uzależnienia dzieci i młodzieży od komputera i Internetu, ? • niewystarczająca oferta pomocy psychologicznej i psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży, • niewystarczające środki finansowe przeznaczane na programy profilaktyczne oraz wypoczynek dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych, • niewystarczające zasoby w zakresie profilaktyki i ochrony zdrowia, • brak zorganizowanego wolontariatu.
UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE	
Szanse	Zagrożenia
• doświadczenie w pozyskaniu dofinansowań na realizację projektów z funduszy zewnętrznych dające możliwość dalszego pozyskiwania środków, • realizacja nowych usług na rzecz mieszkańców, • położenie geograficzne, • atrakcyjność turystyczna gminy, • walory przyrodniczo – krajobrazowe,	• brak uzyskania środków zewnętrznych z uwagi na ograniczoną alokację, • brak wystarczających środków na realizację nowych usług, • niewystarczająca baza noclegowa i turystyczna • odległość od dużych aglomeracji oraz brak komunikacji publicznej, • częste zmiany przepisów prawa • starzenia się społeczeństwa

• możliwość zlecania zadań organizacjom pozarządowym, • możliwość pozyskania funduszy w ramach programów rządowych,	• brak wystarczającej infrastruktury zdrowotnej, • niewystarczający dostęp do specjalistów z zakresu ochrony zdrowia, • zwiększająca się ilość osób starszych, samotnych i osób z niepełnosprawnością, • niewystarczająca ilość mieszkań socjalnych i komunalnych, • wzrost rodzin niepełnych, samotnie wychowujących dzieci. • nieznana skala następstw gospodarczych i społecznych spowodowanych pandemią COVID-19 oraz agresją Rosji na Ukrainę,
--	--

7. Cel główny, misja i założenia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

W celu zapobiegania problemom społecznym występującym na terenie gminy wytyczono główne kierunki realizacji zadań instytucji i organizacji zajmujących się pomocą społeczną, m. in. jest to opracowanie nowych szczegółowych programów, a przede wszystkim stworzenie *zintegrowanego systemu wsparcia* dotyczącego:

- kompleksowej pomocy osobom starszym, chorym i z niepełnosprawnością,
- wsparcia rodzin wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- rozwój kadr pomocy społecznej.
- współpraca z podmiotami niepublicznymi ze szczególnym uwzględnieniem NGO.

Założeniem strategii jest ukształtowanie sprawnego systemu polityki społecznej (socjalnej) w oparciu o rolę instytucji oraz organizacji pozarządowych.

Cel główny

Cel główny powinien odpowiadać na pytanie, jaki jest oczekiwany rezultat końcowy realizacji Strategii, a więc, co zostanie osiągnięte po wykonaniu wszystkich zadań zaplanowanych w dokumencie.

Cel główny Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Gołuchów:

Gmina Gołuchów zapewnia wsparcie funkcjonowania i rozwoju każdego mieszkańca poprzez stworzenie warunków i możliwości godnego, zdrowego i szczęśliwego życia w bezpiecznym środowisku z poszanowaniem indywidualnych potrzeb.

Powyższy cel główny Strategii obejmuje jej obszary problemowe i adresowany jest do wszystkich mieszkańców Gminy, których warunki i poziom życia pozostają w gestii samorządu terytorialnego.

Realizacja celu głównego będzie odbywać się poprzez realizację celów strategicznych, celów szczegółowych oraz kierunków działań. W ramach każdego z celów strategicznych wyznaczone zostały kierunki działań, które będą realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Gołuchowie, poszczególne wydziały Urzędu Gminy Gołuchów, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gołuchowie, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej oraz jednostki organizacyjne samorządu gminnego, w tym: szkoły i placówki oświatowe.

Cele i kierunki działań realizowane będą w partnerstwie z Powiatowym Urzędem Pracy, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Komisariatem Policji, organizacjami pozarządowymi, Kościołami, związkami wyznaniowymi, wolontariuszami, zespołem kuratorskiej opieki sądowej, jednostkami ochrony zdrowia oraz innymi instytucjami, podmiotami i organizacjami działającymi na rzecz pomocy mieszkańcom.

Cele i kierunki zapobiegania zagrożeniom społecznym

Warunkami zasadniczymi osiągnięcia celów i kierunków określonych w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, co jest szczególnie ważne w sferze pomocy społecznej mieszkańcom, są zgoda polityczna oraz partnerski dialog i akceptacja społeczna.

Cele i kierunki zapobiegania zagrożeniom społecznym to:

1. Systematyczne diagnozowanie.
2. Okresowy monitoring i kontrola.
3. Subsydiarność, pomocniczość świadczeń.
4. Kompleksowość rozwiązań.
5. Wyznaczenie standardów usług socjalnych.

6. Korzystanie z doświadczeń samorządów partnerskich gmin powiatu.
7. Konsekwencja i długotrwałość działania.
8. Indywidualizacja metod i środków.
9. Zachowanie współuczestnictwa i pełnoprawności klientów.
10. Prowadzenie konkretnych programów i projektów.
11. Zdobywanie środków pozabudżetowych.
12. Pozyskiwanie środków w ramach funduszy z Unii Europejskiej.
13. Propagowanie sponsoringu i działalności charytatywnej.
14. Szeroka i różnorodna informacja oraz poradnictwo.
15. Nacisk na profilaktykę.
16. Współpracy pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego różnych szczebli
17. Rozwinięcie form pomocy środowiskowej.
18. Polityka prorodzinna.
19. Decentralizacja działań zakładająca wzmocnienie aktywności społecznej, tj. różnego rodzaju inicjatyw obywatelskich, funkcjonowania organizacji pozarządowych i wolontariatu.
20. Aktywne uczestnictwo mediów.

Misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Gołuchów:

Systemowe podejście do rozwiązywania problemów społecznych w celu przeciwdziałania marginalizacji, wykluczeniu oraz poprawy jakości życia mieszkańców gminy.

8. Cele strategiczne

Poniżej Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Gołuchów wskazuje cele strategiczne oraz plan działania służący ich osiągnięciu. Cele szczegółowe zostały odniesione do poszczególnych zidentyfikowanych problemów społecznych. Określonym działaniom podporządkowano instrumenty realizacyjne w postaci określania czasu realizacji, źródeł potencjalnego finansowania oraz odpowiedzialnych za poszczególne działania. Przyczyni się to do uszczegółowienia sposobu wdrażania strategii.

Problem:

Wzrost liczby osób starszych i z niepełnosprawnościami na terenie gminy Gołuchów.

Cel strategiczny 1

Zintegrowany system pomocy i wsparcia środowiskowego dla osób starszych i z niepełnosprawnościami.

Cele szczegółowe:

1. Wzmocnienie ilościowe i jakościowe form usług skierowanych do osób starszych i niepełnosprawnych.
2. Aktywizowanie osób starszych do udziału w życiu społecznym i kulturalnym gminy.
3. Aktywizacja rodzin na rzecz zapewniania opieki swoim najbliższym, wymagającym pomocy w postaci usług opiekuńczych i usług sąsiedzkich.
4. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w tworzeniu lokalnych sieci wsparcia.
5. Usprawnianie osób starszych i niepełnosprawnych z powodu wieku.
6. Uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych.
7. Rozwijanie usług opiekuńczych w szczególności poprzez podnoszenie kwalifikacji kadry, co ma bezpośredni wpływ na jakość świadczonych usług.

Kierunki działania:

Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych wymagających opieki w ich miejscu zamieszkania i środowisku poprzez:

- wzmocnienie ilościowe i jakościowe usług społecznych
- rozwój środowiskowych form wsparcia w tym, dziennych ośrodków wsparcia oraz innych usług o charakterze instytucjonalnym

Podmioty realizujące system pomocy na rzecz osób starszych oraz z niepełnosprawnościami:

Podmioty zaangażowane w realizację strategii w tym zakresie:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gołuchowie,
- Urząd Gminy w Gołuchowie,
- Stowarzyszenia i organizacje działające na rzecz osób samotnych, chorych i niepełnosprawnych.

Problem:

Sytuacja osób z niepełnosprawnością na terenie gminy wymaga działań z zakresu specjalistycznych usług opiekuńczych.

Cel strategiczny 2**Wzmocnienie jakościowe i ilościowe specjalistycznych usług opiekuńczych.**

Rehabilitacja osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

Cele szczegółowe:

1. Zapobieganie skutkom niepełnosprawności poprzez zapewnienie osobom uprawnionym łatwego dostępu do usług opiekuńczych; (rehabilitacyjnych).
2. Wsparcie osób z niepełnosprawnością poprzez zapewnienie łatwego dostępu do dobrej jakości specjalistycznych usług opiekuńczych.
3. Podejmowanie działań na rzecz członków rodzin osób z niepełnosprawnością.
4. Podejmowanie działań na rzecz wzmocnienia kadr świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze.
5. Zwiększenie dostępu do informacji o instytucjach i organizacjach zajmujących się pomocą na rzecz osób z niepełnosprawnością.

Kierunki działania:

1. Rozwój kadr świadczących usługi na rzecz osób z niepełnosprawnością.
2. Zwiększenie dostępu do poradnictwa specjalistycznego psychologicznego, psychiatrycznego, socjoterapeutycznego, zawodowego i socjalnego w tym:
 - inspirowanie i tworzenie grup samopomocowych integrujących osoby z niepełnosprawnością oraz ich opiekunów,
 - zapewnienie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych oraz w razie potrzeb usług specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

3. Wzmocnienie systemu pomocy osobom z niepełnosprawnością poprzez rozwój środowiskowych form wsparcia, w tym dziennych ośrodków wsparcia oraz innych usług o charakterze nieinstytucjonalnym.
4. Współpraca z organizacjami pozarządowymi świadczącymi usługi na rzecz osób z niepełnosprawnością.
5. Propagowanie idei wolontariatu i zatrudnienia socjalnego na rzecz osób niepełnosprawnych.

Podmioty realizacji i źródła finansowania pomocy na rzecz osób z niepełnosprawnością.

Podmioty realizujące strategię w tym zakresie to:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gołuchowie,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Gołuchowie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie,
- Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z niepełnosprawnością.

Problem:

Zwiększająca się liczba rodzin dotkniętych więcej niż jednym problemem, stanowiącym przesłankę do udzielania pomocy społecznej.

Cele strategiczny 3

Wzmocnienie systemu wsparcia rodzin wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cele szczegółowe:

Pozostanie dziecka w rodzinie biologicznej:

- wsparcie rodzin biologicznych w pełnieniu ról opiekuńczo-wychowawczych,
- wspieranie rodzin biologicznych w zapewnieniu dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju,
- podejmowanie działań w celu przeciwdziałania i szerzenia się postaw destrukcyjnych, agresywnych społecznych w środowisku dzieci i młodzieży,
- wzmocnienie funkcji rodziny poprzez rozwój poradnictwa specjalistycznego, prawnego, psychologicznego i mediacyjnego,
- wzmocnienie współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz wsparcia rodzin wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem.

Kierunki działania:

1. Systematyczna praca socjalna z rodzinami z problemem opiekuńczo-wychowawczym polegająca na:
 - diagnozie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo-wychowawczej, zaniedbań względem dzieci,
 - diagnozie – ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym,
 - opracowaniu i realizacji projektów socjalnych i programów dotyczących wspierania rodziny w kryzysie ze szczególnym naciskiem na rodziny niewydolne wychowawczo.
2. Pomoc materialna dla rodzin pozostających w trudnej sytuacji finansowej realizowana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej:
 - z systemu pomocy społecznej,
 - z systemu świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego,
 - z systemu dodatków mieszkaniowych.
3. Systematyczna współpraca z instytucjami i placówkami pomocowymi działającymi na rzecz rodzin wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem.
4. Wspieranie działań mających na celu utworzenie na terenie gminy świetlic środowiskowych i socjoterapeutycznych oraz placówek wsparcia dziennego.

Schemat 1. Podmioty i źródła finansowania pomocy na rzecz rodzin niewydolnych opiekuńczo oraz bezradnych w prowadzeniu gospodarstwa domowego

CELE DZIAŁANIA	CELE REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	PODMIOT KOORDYNUJĄCY
Realizacja zadań ustawowych	Praca ciągła	Budżet gminy, Budżet państwa	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
Diagnozowanie problemu rodziny	Baza danych, GOPS, dane placówek oświatowych	Budżet gminy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe

Koordinacja działań w zakresie bezradności	Praca ciągła	Budżet gminy, Budżet Państwa, Środki UE	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
Zorganizowanie systemu działań wspierających	Praca ciągła	Budżet gminy, Budżet Państwa, Środki UE	Organizacje i stowarzyszenia, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Źródło: opracowanie własne

Problem:

Nasilający się problem przemocy rodzinnej oraz rozpadu rodziny.

Cel strategiczny 4

Utworzenie systemu pomocy rodzinie w kryzysie i przeciwdziałania przemocy domowej.

Przestępność kryminalna jako przejaw patologii społecznej definiuje art. 207 § 1 K.K.,: *„przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody”*. Przemoc w rodzinie jest przestępstwem.

Wszystkich zainteresowanych ideą pomagania ofiarom przemocy domowej oraz przeciwdziałaniu temu zjawisku skupia ogólnopolskie porozumienie osób, organizacji i instytucji pomagającym ofiarom przemocy w rodzinie „NIEBIESKA LINIA” powołane do życia w grudniu 1996 roku podczas 3 Ogólnopolskiej Konferencji „Przeciw przemocy”.

Istnieje ogólnopolska procedura interwencji wobec przemocy domowej program „Bezpieczeństwo w rodzinie NIEBIESKA KARTA”. Pracownicy socjalni współdziałając z policją i kuratorami odbywają wspólną wizytę w domu pokrzywdzonych, opracowują plan pomocy i uruchamiają lokalny system wsparcia.

Zjawisko przemocy jest powiązane z innymi patologiami (alkoholizmem, bezrobociem, ubóstwem i bezradnością, chorobą).

Cele szczegółowe:

1. Zapobieganie oraz powstrzymywanie zjawiska przemocy domowej.

2. Wzmocnienie rodzin dotkniętych problemem przemocy domowej poprzez rozszerzenie oferty wsparcia specjalistycznego.

3. Wzmocnienie kadr pomocy społecznej w wykonywaniu obowiązków wynikających z przepisów prawa poprzez udział w szkoleniach i konferencjach.

4. Upowszechnianie informacji o problemie przemocy rodzinnej oraz o możliwościach uzyskania pomocy.

Kierunki działań:

1. Opracowanie i realizacja programów odnoszących się do przeciwdziałania przemocy o zasięgu lokalnym.

2. Organizowanie poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, mediacyjnego, prawnego i socjalnego.

3. Organizowanie terapii indywidualnej i grupowej oraz terapii rodzinnej, mediacje.

4. Organizowanie grup wsparcia dla osób dorosłych.

5. Prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży.

6. Pośrednictwo w kontaktach z instytucjami wspierającymi rodziny.

7. Zapewnienie ofiarom przemocy domowej schronienia w całodobowych ośrodkach wsparcia.

8. Wzmacnianie współpracy interdyscyplinarnej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Schemat 2. Podmioty i źródła finansowania pomocy na rzecz rodzin w kryzysie z problemem przemocy

CELE DZIAŁANIA	CELE REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	PODMIOT KOORDYNUJĄCY
Realizacja zadań ustawowych	Praca ciągła	Budżet gminy, Budżet państwa	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
Diagnozowanie problemu przemocy domowej	Praca ciągła	Budżet gminy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Koordinacja działań w zakresie przemocy domowej	Praca ciągła	Budżet gminy	Przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego
Zorganizowanie systemu działań wspierających	Praca ciągła	Budżet gminy	Przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego

Źródło: opracowanie własne

Problem:

Powiększająca się liczba rodzin z problem uzależnień i współuzależnienia oraz psychospołeczne skutki nadużywania środków psychoaktywnych.

Cel strategiczny 5

Realizacja Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Narkomanii na terenie gminy Gołuchów na lata 2022-2025.

Cele szczegółowe:

1. Realizacja zadań przewidziane ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz przeciwdziałaniu narkomanii:
 - zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków,
 - udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień (w szczególności problemy alkoholowe), pomocy psychologicznej i prawnej, ochrony przed przemocą domową,
 - prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, dzieci uczestniczących w programach profilaktycznych.
 - wzmocnienie współpracy międzyinstytucjonalnej działającej w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom

Kierunki działania:

1. Organizowanie grup wsparcia dla osób uzależnionych oraz ich rodzin.
2. Prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych i profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.
3. Organizowanie szkoleń i konferencji dla pracowników służb społecznych, członków GKRPA, pedagogów, kuratorów społecznych policji.
4. Zaspokajanie socjalnych i bytowych potrzeb dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem uzależnień.
5. Finansowanie wypoczynku letniego i zimowego, wycieczek szkolnych.

Szczegółowe kierunki w zakresie profilaktyki i łagodzenia skutków uzależnień zawarte są w Gminnym Programie Rozwiązywania Problemów Alkoholowych opracowanym przez członków GKRPA.

Podmioty i źródła finansowania pomocy na rzecz osób dotkniętych problemem uzależnień.

Podmioty zaangażowane w realizację strategii to:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gołuchowie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gołuchowie,
- Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom,
- Sąd Rodzinny,
- Szkoły podstawowe na terenie gminy,
- Stowarzyszenia i organizacje działające na rzecz profilaktyki uzależnień.

Schemat 3. Podmioty i źródła finansowania pomocy na rzecz osób dotkniętych problemem uzależnień

CELE DZIAŁANIA	CELE REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	PODMIOT KOORDYNUJĄCY
Realizacja zadań ustawowych przypisanych samorządowi gminy	Praca ciągła	Budżet gminy, Budżet państwa	GKRPA, GOPS
Diagnozowanie problemu uzależnień	Praca ciągła	Budżet gminy	GKRPA

Koordinacja działań w zakresie uzależnień	Praca ciągła	Budżet gminy	GKRPA
Zorganizowanie systemu działań wspierających	Praca ciągła	Budżet gminy, Budżet państwa	GKRPA, GOPS

Źródło: opracowanie własne

Problem:

Niewystarczająca ilość kadr świadczących usługi specjalistyczne posiadających kwalifikacje wymagane przepisami prawa.

Cel strategiczny 6:

System kształcenia pracowników służb społecznych oraz kooperacja podejmowanych działań.

Podstawowym założeniem systemu winno być stworzenie odpowiednich warunków do podnoszenia kwalifikacji pracowników służb społecznych.

Kierunki działań:

1. Analiza sytuacji i potrzeb służb społecznych w zakresie kształcenia profesjonalnego i podnoszenia kwalifikacji zawodowych i specjalistycznych.
2. Wsparcie rozwoju kadr pomocy społecznej w zakresie wzmacniania kompetencji na rzecz świadczenia specjalistycznych usług społecznych.
3. Podejmowanie działań na rzecz kształcenia ustawicznego i podnoszenia kwalifikacji zawodowych służb społecznych i pomocowych gminy Gołuchów.

9. Promocja oraz finansowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

9.1. Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi

Współpraca pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi odbywać się będzie z udziałem mediów: lokalnej prasy i telewizji, strony internetowej, BIP,

plakatów, tablicy informacyjnej, informatorów, ulotek oraz przez organizowanie wspólnych spotkań, szkoleń i wymiany doświadczeń, a także zawieranie porozumień dotyczących wspólnego wykonywania niektórych przedsięwzięć.

9.2. Finansowanie Strategii

Przewidziane źródła finansowania strategii to:

- środki własne samorządu,
- środki z budżetu państwa,
- środki innych partnerów przedsięwzięcia,
- środki funduszy krajowych
- środki Unii Europejskiej

Możliwości zewnętrznego wsparcia finansowego rozwoju gminy zależeć będą od następujących czynników:

- wielkość środków przeznaczonych przez Unię Europejską na wsparcie rozwoju społecznego w Polsce,
- zasady podziału środków unijnych pomiędzy poszczególne województwa,
- potencjał absorpcyjny poszczególnych organizacji społecznych i instytucji,
- zdolność przygotowania i realizacji konkretnych projektów dla gminy Gołuchów w sferze społecznej,
- budowa partnerstwa podmiotów uczestniczących w unijnych programach i procesie wdrażania strategii,
- rezerwy w budżecie na promocję i przygotowanie projektów rozwojowych.

Pozyskanie i skuteczne zarządzanie środkami Unii Europejskiej wymaga:

- dokładnej orientacji w problemach i potrzebach gospodarczo-społecznych gminy czy regionu,
- współpracy pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego różnych szczebli oraz współpracy pomiędzy samorządem lokalnym a instytucjami i organizacjami pozarządowymi (partnerstwo),
- systematycznego śledzenia ogłaszanych w programach Unii Europejskiej warunków dla poszczególnych projektów,
- umiejętności przygotowania projektów, wypełniania wniosków podlegających procedurom unijnym,

- umiejętności celowego wykorzystania środków budżetu lokalnego,
- umiejętności skutecznego argumentowania i przekonania w procesie zwracania się o pomoc finansową,
- włączenie realizacji projektów pomocowych w całokształt działań władz gminy, powiatu czy organizacji pozarządowych z terenu gminy.

Zagrożeniem dla pełnego wykorzystania środków pomocowych UE może być niedostatek zasobów budżetu gminy na udział środków własnych w realizowanych projektach. Kluczowe znaczenie będzie miała zdolność gminy do generowania, planowania i prowadzenia projektów w ramach współpracy z UE oraz realizacji inicjatyw i inwestycji, spełniających unijne kryteria celowości i efektywności.

Schemat 4. Promocja Gminnej Strategii Rozwiązywania problemów Społecznych

CELE DZIAŁANIA	CELE REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	PODMIOT KOORDYNUJĄCY
Uzyskiwanie akceptacji dla zmian w pomocy społecznej	Praca ciągła	Budżet gminy, Budżet państwa, Środki UE	GOPS
Promowanie Integracji Społecznej	Praca ciągła	Budżet gminy, Budżet państwa, Środki EFS	Urząd Gminy, GOPS
Organizacja spotkań z przedstawicielami społeczności	Praca ciągła	Budżet gminy, Środki UE	Urząd Gminy, GOPS, Organizacje społeczne
Współpraca z mediami	Praca ciągła	Budżet gminy	Urząd Gminy, GOPS
Opracowanie programów informacyjnych	Praca ciągła	Budżet gminy, Środki EFS	Urząd Gminy, GOPS

Źródło: opracowanie własne

Podsumowanie

Realizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie miała wpływ na wdrożenie w gminie Gołuchów nowoczesnego modelu polityki społecznej. Strategia kierunkuje działania władz samorządowych i instytucji pomocy społecznej, w tym Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na pełnienie aktywnej roli w budowaniu nowoczesnego systemu pomocy społecznej. Zorientowanie strategii na wybranych grupach socjalnych przez pryzmat działań strukturalnych, inwestycyjnych, rozwojowych, jest najlepszą możliwością poprawy sytuacji wielu osób i rodzin, a także zaktywizowania wielu grup podlegających wykluczeniu społecznemu.

Celem Strategii są systemowe działania długofalowe, polegające na inwestycji w kapitał ludzki, poprawę sytuacji materialnej, działania na rzecz poprawy rynku zatrudnienia, systemu edukacji, mające powiązania ze wzrostem przedsiębiorczości. Strategia jest, zatem instrumentem nowoczesnej polityki społecznej wdrażanej na poziomie lokalnym przez władze samorządowe gminy, aktywizujące organizacje, instytucje i środowiska działające w obszarze pomocy społecznej oraz rozwoju gospodarczego i społecznego.

Kierunki działań poszczególnych systemów zawartych w strategii, pozwalają na dotarcie do najbardziej potrzebujących grup społecznych, zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Strategia oparta jest na partnerstwie lokalnym, jako zasadzie rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców gminy, co pozwala na rozwój i pogłębianie współpracy pomiędzy instytucjami, organizacjami i samorządem.

Spis tabel

Tabela 1. Zasób mieszkaniowy gminy Gołuchów w latach 2019-2022	18
Tabela 2. Złożone wnioski na mieszkania komunalne w latach 2019-2022	18
Tabela 3. Struktura wiekowa mieszkańców gminy Gołuchów	21
Tabela 4. Szkolenia kadry pomocy społecznej w latach 2021-2022.....	23
Tabela 5. Ilość dzieci uczęszczających do placówek oświatowych.....	28
Tabela 6. Osoby z niepełnosprawnością w gminie Gołuchów w latach 2020-2022.....	33
Tabela 7. Ilość osób pobierających zasiłek pielęgnacyjny w latach 2020-2022	33
Tabela 8. Ilość rodzin oraz dzieci objętych wsparciem asystenta rodziny od 2019-2022 roku	34
Tabela 9. Ilość małżeństw oraz rozwodów w okresie od 2019-2022.....	35
Tabela 10. Udzielone świadczenia w ramach zadań własnych gminy w latach 2019 – 2022	44
Tabela 11. Odpłatność gminy za pobyt w domach pomocy społecznej w latach 2019 – 2022	46
Tabela 12. Dodatkowe działania pomocowe podejmowane przez GOPS Gołuchów w latach 2019 – 2022.....	46
Tabela 13. Analiza SWOT gminy Gołuchów.....	50

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Gołuchów w latach 2019-2022	19
Wykres 2. Liczba mieszkańców gminy Gołuchów z podziałem na płeć w latach 2019 - 2022	19
Wykres 3. Procentowa ilość ludności zamieszkująca gminę Gołuchów w latach 2019 – 2022	20
Wykres 4. Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców lat 2019-2022 w gminie Gołuchów.	21
Wykres 5. Liczba mieszkańców gminy Gołuchów zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Pleszewie w latach 2019 – 2022. Stan na koniec grudnia każdego roku...	37
Wykres 6. Liczba mieszkańców gminy Gołuchów, którym udzielono pomocy finansowej i w naturze z powodu bezrobocia w latach 2019 – 2022.	38
Wykres 7. Liczba mieszkańców gminy Gołuchów, którym udzielono pomocy finansowej i w naturze z powodu alkoholizmu w latach 2019 – 2022.	39
Wykres 8. Najczęstsze powody korzystania z Internetu przez dzieci i młodzież w gminie Gołuchów.....	41

Spis schematów

Schemat 1. Podmioty i źródła finansowania pomocy na rzecz rodzin niewydolnych opiekuńczo oraz bezradnych w prowadzeniu gospodarstwa domowego	58
Schemat 2. Podmioty i źródła finansowania pomocy na rzecz rodzin w kryzysie z problemem przemocy	60
Schemat 3. Podmioty i źródła finansowania pomocy na rzecz osób dotkniętych problemem uzależnień	62
Schemat 4. Promocja Gminnej Strategii Rozwiązywania problemów Społecznych.....	65

Zespół Opracowujący Strategie Rozwiązywania Problemów Społecznych:

Agnieszka Sobczak
Monika Wielowska
Joanna Wąsiewicz
Małgorzata Garcarek
Małgorzata Świderska
Alicja Krupa
Katarzyna Bocianiak
Anna Gołuch
Ewa Franka
Emilia Cicha
Karolina Łyszczak